гуу Октябриин hайндэрөөр!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОИ, АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

онои гарана | № 257 (16480) | 1983 оной ноябриин 7, понедельник | Сэн 3 мүнгэн.

ЕНИНЭЙ ТУГ ДОРО

гүн жэлэй гол үйлэ хэрэг — Агууехэ Октябрилис революциин илан мандаhаар 66-дахи дэлхэйн бүхы ажалшад урма баяртайгаар угЭрхэ сүлөөгэй, амгалан байдалай, демокрасоциализмын түлөө тэмсэлшэдэй жагсаалнүр hүр жабхалантайгаар дабшажа, хүдэлмэн нангин уг зорилго — коммунизм тухай дорюунаар зэдэлхэнь. Совет оронай, соэй ажалшад, бүхы дэлхэйн пролетаринар тэмсэлдэ унаhан баатарнуудай шуhаар бутугуудаа, шэнэ илалтануудта зоригжуулүнгнуудаа гартаа бахим барижа, Октябриин эргые үргэлжэлүүлжэ байhанаа гэршэлэн, урасхал шэнгеэр хото городуудай үйлсэ үнгэрэн гарахань. Хүнэй дунда зэргын нахон саг болзор соо түүхэтэ тэрэ Октябрьды ехэ хубилалтанууд болоо гээшэб! Манай агууехэ В. И. Ленинэй ухаан бодолоор, олоор, сэсэн мэргэн заабаряар зохёон байКоммунис партиин хүтэлбэри доро хүн тульна дэбжэлтын орьёлдо гараа. Мүнөө хүгсоциалис обществоёо саашадань улам хүсэ дэлгэр болгожо, эрхэтэн бүхэндэ урдань арга боломжонуудые үгэжэ, ажахыдаа, туйлаhан асари ехэ амжалтануудаараа дабшана. Үнгэрэгшэ 66 жэлэй турша хубилалтануудые, ганса манай оронай хүгбаримталжа болохо аал! Мүнөө дэлсоциалис замаар дабшана. Капиталай оромманай оронние, социалис ёhо байдалые эрэдүй гэжэ сэгнэдэг. Эрхэ сүлөөгөө шуhаолоhон, саашадаа дабшалтын харгы зам тотүсэhэн арадууд Совидүүдэй оронай түүхэдалдаг, өөрынгөө асуудалнуудта тодорхой байха юм. Эдэ бүгэдые үшөө 1917 оной окдимир Ильич алад шэртэжэ, манай революндын удха шанар тухай хэлээ hэмнай. Мүэнэй бодото шэнэ түүхэ тэрэ алдарта Окбагша Ленинэй уридшалан заahан задабшана гээд тэмдэглэхэ дүүрэн эрхэтэйбди. хэдэ, хүн түрэлтэнэй түүхэ Ленинэй hурмэргэн байhые үдэр бүхэндэ батадхана.

Октябриин социалис революциин 66-дахи жэрүулагдажа, Москвада Кремлиин Съездүүуржадэр, ноябриин 5-да, болоhон баярай суглаан бүхы дэлхэйн арадуудай гүнзэгы анхарал татаба.

Шэнэ байдалай түрүүшын жэлнүүдhээ совет араднай Агуу Октябриин ойн баярые ажалдаа амжалтатайгаар угтадаг hайн hайхан уг заншалтай юм. Эдэ үдэрнүүдтэ коллектив бүхэн ажалай вахтада жагсанхай, арбадахи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбүүдые дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ байhан тухайгаа арад зондоо, түрэл партидаа элидхэжэ байна. Партиин XXVI съездын, КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой захяа заабаринуудые бэелүүлхын түлөө орон доторнай үргэн дэлисэтэ социалис мүрысөөн дэлгэрээ. Ажалай журам шангадхаха, даалгагдаhан хэрэгэйнгээ түлөө хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ гэhэн партиин эрилтые совет араднай үргэнөөр дэмжэжэ, хүдэлмэриин газар бүхэндэ үндэр бүтээсэ, эрхим шанар хангаха талаар нилээд оролдолго гаргаhаниинь hайн үрэ дүнгүүдые үгөө.

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, манайшье республикын олон тоото коллективүүд, түрүү хүнүүд түсэб уялгануудаа дүүргэжэ, алдарта hайндэрөө угтажа байна. Республикымнай промышленна предприятинууд байгша оной арбан hарын туршада гүрэндэ продукци худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Буряад оронаймнай хүдэлмэришэн анги үйлэдбэриингөө ашаг үрые дээшэлүүлхын, бүтээн гаргажа байгаа продукциингаа шанарые hайжаруулхын түлөө тэмсэнэ. Байгша оной гурбан кварталай дүнгөөр Улаан-Үдэ хотын районуудай дунда эрхимлэhэн Советскэ районой ажалшад мүнөөдэр республикын нииславэй Соведүүдэй талмай дээрэ hайндэрэй жагсаалые толгойлон дабшаха нэрэ хүндэдэ хүртэбэ. Районой фабрика заводуудай коллективүүд гүрэндэ продукци худалдаха түсэбөө 101,1, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 102,6 процент дүүргэhэн байха юм. Агуу Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гараhан коллективүүд үсөөн бэшэ. Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй, авиационно болон шэлэй заводуудай, нарин сэмбын болон hүнэй комбинадуудай ажалшад hайндэрэй жагсаалда эрхим бэлэгтэй ерэбэ гээшэ.

Байгал-Амарай түмэр замай барилташад баатарлиг ажалай жэшээ харуулhаар. Тоннель малтагшадай дунда «БАМтоннельстрой» управлениин 18-дахи тоннельнэ отрядай нүхэр Н. А. Луценкын хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада түрүү hуури эзэлжэ, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй болон комсомолой обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые гурбан жэлhээ богони болзор соо дүүргэжэ гараhан ажалай баатарнууд Д.-Н. Б. Сундуев, Н. Е. Анпилогов болон бусад ёhотой революционно ажал хүдэлмэриин жэшээ харуулаа, тэдэнэртэ мүнөөдэр арад зомнай соло дуудана.

Оронай Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ горитой хубитаяа оруулха зорилготойгоор республикымнай хүдөөгэй ажалшад ажаллахадаа, нилээд ехэ амжалта туйлажа, агууехэ hайндэрөө урма баяртай угтажа байна. Нийтын малда урдахи жэлнүүдтэ орходоо ехэ тэжээл бэлдэгдээ. Таряашаднай үндэр баян ургаса хурьяагаад, гүрэндөө 104 мянган тонно ороохо таряа худалдажа, социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэhэн тухайгаа Октябриингаа hайндэртэ элидхэбэ! Нийтын мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, гүрэндэ мяха, hү, нооhо, үндэгэ тушааха түсэбүүдээ дүүргэхын түлөө бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэе, үбэлжэлгэеэ эмхитэйгээр үнгэргэе гэhэн Сэлэнгын районой малшадай үүсхэл-уряае Буряад оронай бүхы ажалшад дэмжэбэ.

Ингэжэ арадай ажахын бүхы hалбаринуудай түлөөлэгшэд алдарта hайндэрэй жагсаалда гарахадаа, партидаа, арад зондоо ажал хэрэгүүд тухайгаа элидхэхэнь ха юм: Барилгын, транспортын, хэлхээ холбооной, худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, ажаhуудалай болон коммунальна хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэд ажалай шанар, соёл болбосорол дээшэлүүлхэ, хүн зоной эрилтэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангаха хэрэгтэ хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө элсүүлнэ.

Бүгэдэ арадай hайндэрэй жагсаалда ажалша совет интеллигенци бүхы арадтайгаа хамта жэгдээр алхамаа татан дабшахал. Республикымнай эрдэмтэд, литература болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, алдар габьяата эхэнэрнүүд, сог залита залуушуул — бултадаа агууехэ hайндэрөөр шэнэ амжалтануудаар угтажа байна.

Агуу Октябриин ашаар зол жаргалаа эдлэhэн бидэ бүгэдэ Ленинэй, партиин хэрэгэй түлөө ами наhаяа хайрлангүй тэмсэхэбди гэhэн нангин тангаригай үгэнүүд мүнөөдэр хүн бүхэнэй ухаан сэдьхэл эзэлнэ!

— ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ ТҮҮХЭДЭ ШЭНЭ ҮЕ ШАТА— СОЦИАЛИЗМЫН БА КОММУНИЗМЫН ИЛАН МАНДАЛГЫН ҮЕ ШАТА НЭЭhЭН АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬДА АЛДАР СОЛО! —гэhэн партиин ЦК-гай уряа юртэмсэ дээгүүр зэдэлнэ.

Агууехэ hайндэрөөр, хүндэтэ нүхэд!

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТРЭЙ ПРИКАЗ

1983 ОНОЙ НОЯБРИИН 7. № 255 МОСКВА ХОТО.

Нүхэд солдадууд болон матросууд, сержантнууд болон старшинанууд!

Нүхэд прапорщигууд болон мичманууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд болон адмиралнууд!

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй нүхэд ветеранууд!

Совет арад болон тэдэнэй сэрэгшэд, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай ажалшад, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн Агууехэ Октябриин социалис революциин 66-дахи жэлэй ойе мүнөөдэр баяр жабхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин [1982 он], июниин [1983 он] Пленумүүдэй шиидхэбринүүдые бэелүүлхэ талаар совет хүнүүдэй политическэ үндэр ехэ үүсхэл эдэбхиин, урма зоригжолто ажалай оршон байдалда манай орон Агууехэ Октябриин hайндэрые угтаба. Партиин хараалhан социально-экономическа хубилалтануудай программа оролдосотойгоор бэелүүлэгдэжэ байна. Манай оронай ажабайдалай бүхы талые нарижуулан hайжаруулха, жаяг журамые, эмхидхэлые бэхижүүлхэ талаар КПСС-эй Центральна Комитедэй зохёон бэелүүлжэ байгаа хэмжээнүүд экономикые хүгжөөлгэдэ, арад зоной hуудал байдалые улам hайжаруулгада ехэ үүргэ нүлөө үзүүлхэ байна.

Ядерна дайе зайсуулан сараха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, эб найрамдалые сахин хамгаалха, бэхижүүлхэ, бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ талаар шэглүүлэгдэhэн ленинскэ гадаадын политикаяа социалис хани нэгэдэлтэ аха дүү оронуудтай хамта Советскэ Союз батаар, залан сэхээр бэелүүлнэ.

Империализмын хүсэнүүд, нэн түрүүн США-гай империалис хүсэнүүд, НАТО-гай талаар тэдэнэй союзнигууд уласхоорондын хэрэгүүдтэ милитарис, ээрхэг түримхэй хараа шэглэлээ бэелүүлжэ байнхай. Тэдэнэй үүдхэhэн буу зэбсэгүүдые үзэгдөө дуулдаагүй ехээр үрдилдэн бүтээлгэ. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдээ Баруун Европын хэдэ хэдэн оронуудта тараан тодхохо гэhэн США-гай эрмэлзэл, бусад гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ империалис хархис хүсэнүүдэй сэхэ хамааралсалга амгалан тайбан байдалда ехэ аюул тохёолдуулна.

Имэ эрхэ байдалда манай оронай, манай ханинарай ба союзнигуудай аюулгүй байдалые хангахын, империалис хархис этэгээдүүдэй ээрхэг түримхэй hанаашалгануудые зогсоолгын хүсэтэ нүхэсэл болохо СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы хаба шадалые дээшэлүүлхын тула Коммунис парти, Совет гүрэн шухала хэмжээнүүдые абана.

Совет арад Арми болон Флодой сэрэгшэд Совет гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикые халуунаар hайшаажа, нэгэн дуугаар дэмжэжэ, Коммунис партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые, нүхэр Ю. В. Андропов түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое улам нягтаар тойрон жагсажа байна. Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай аха дүү арминуудтай нийтэ нэгэн жагсаалда дабшаhан Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд совет арадай эб найрамдалта зохёон байгуулхы ажалые, социализмын агууехэ революционно туйлалтануудые hэримжэтэй хёрхоор сахин хамгаална, патриотическа ба интернациональна уялгаяа бэелүүлхээр хододоо бэлэн лэ.

Арми болон Флодой нүхэд сэрэгшэд!

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй нүхэд ветеранууд!

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойтой дашарамдуулан, таанадые амаршалнаб. Дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ, сэрэгэй мэргэжэл шадабаряа нарижуулан дээшэлүүлгэдэ, жаяг журамые бэхижүүлгэдэ, hэримжэтэй байлгыень дээшэлүүлгэдэ, манай Эхэ оронай гүрэнэй аша туhые сахин хамгаалхаар саг үргэлжэ бэлэн байлгада шэнэ амжалтануудые туйлахыень Арми болон Флодой сэрэгшэдтэ хүсэнэб.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ИИГЭЖЭ ЗАХИРХАМНИ:

Мүнөөдэр, ноябриин 7-до, нютагай сагаар 21 часта манай Эхэ оронай ниислэл — баатар-хото Москвада, союзна республиканүүдай ниислэл хотонуудта, баатар-хотонууд Ленинградта, Волгоградта, Одессэдэ, Севастопольдо, Новороссийскда, Керчьдэ, Тулада, баатар-хэрэм Брестдэ, мүн Калининград, Львов, Ростов-на-Дону, Куйбышев, Свердловск, Новосибирск, Шэтэ, Хабаровск, Владивосток ба Североморск хотонуудта ехэ буугаар гүшэ дахин буудалгаар hайндэрэй салют үгэхэ.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ой мандаха болтогой!

СССР-эй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ— Советскэ Союзай Коммунис партида алдар соло!

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТР СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ Д. УСТИНОВ.

С-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ОФСОВЕДТЭ, ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

ЖЭЭЛ ЕХЭЭР ҮЙЛЭДБЭРИЛХЭ, ТЭРЭНЭЙ ШАНАРЫЕНЬ ЛХЫН ТҮЛӨӨ РАЙОНУУД БОЛОН АЖАХЫНУУДАЙ ХООЛГЭРhЭН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ.

лай эдихэ үбhэ тэжээл түсэбөө районуудай болон хэр зэргэ дүүргэhэнние, шанарыень хэды шэнээн анинень хаража үзөөд, обкомой бюро, республиканүүдэй Совет, облпроф ВЛКСМ-эй обком энэ мүрысөөнэй дүнгөөр тусхай алан абаа.

hоор нэгэдэхи hуури эзэлын районд КПСС-эй обадай АССР-эй Министредэй, облпрофсоведэй боМ-эй обкомой дамжуултуг 1000 түхэригэй нэн шан барюулагдаха боэй ажахынууд үбhэ бэсэбөө 112 процент, сенаж лос—112, витаминтай но—127 процент дүүрдонойхитой сасуулхада, витаминтай ногооной гупроцентээр ехэ бэлэдхээ.

Улаан-Үдын районд 800 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан олгогдобо. Эндэхи колхоз, совхозууд бүхы үбhэ бэлэдхэхэ түсэбөө 127 процент, сенаж —112, силос— 103 процент дүүргэжэ, үнгэрhэн жэлэйхитэй сасуулхада, үбhэ—22, сенаж — 13, силос 30 процентээр ехэ бэлэдхээ.

Хяагтын районд 500 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан барюулагдаха болоно. Район үбhэ хуряажа абаха түсэбөө 115 процент, сенаж —161, витаминтай ногооной гурил —151 процент дүүргээд, нёдондо жэлэйхидэ орходоо үбhэ — 3 процентээр, силос—5, витаминтай ногооной гурил 140 процентээр ехэ суглуулжа абаhан байна.

• • •

Энэ мүрысөөндэ республикын колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ **Кабанскын районой Ойморой совхоз** илажа, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, 600 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан абаха болоо. Энэ ажахы үбhэ хуряажа абаха түсэбөө 143 процент, сенаж—297, силос—154, витаминтай ногооной гурил —100 процент дүүргээд, үнгэрhэн 1982 онойхиhоо үбhэ 12 процентээр, сенаж—182, силос—41, витаминтай ногооной гурил 20 процентээр ехэ бэлэдхэжэ шадаа.

Улаан-Үдын районой «Восход» колхоз 400 түхэригэй шанда хүртэбэ. Колхоз үбhэ абаха түсэбөө 172 процент, силос —128, витаминтай ногооной гурил —200 процент дүүргэжэ, 1982 онойхитой сасуулхада, үбhэ 69 процентээр, силос —131, витаминтай ногооной гурил —14 процентээр ехэ суглуулжа абаа.

Сэлэнгын районой «Эрдэм» колхоз 300 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан абаха болобо. Ажахы үбhэ бэлэдхэхэ түсэбөө —134 процент, сенаж—233, витаминтай ногооной гурил — 100 процент дүүргээд, нёдондонойхитой сасуулхада, үбhэ 46 процентээр, сенаж — 122, силос—142, витаминтай ногооной гурил 3 процентээр ехэ бэлэдхээ.

Бүхы үбhэ тэжээл суглуулжа абаха түсэбөө дүүргэхэ талаар **Саянай, «Заречный», Хандалын, Оёорой совхозууд, Хяагтын районой «Путь Ленина», Ленинэй нэрэмжэтэ, Зэдын районой Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозууд, туршалгын-мелиоративна станциин ОПХ** hайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

ЭХЭ ОРОНДОО ЭЛИДХЭНЭБДИ

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, Буряадай АССР-эй колхоз, совхозууд ургаса хурьяалгаяа амжалтатайгаар түгэсхэжэ, таряа, хартаабха гүрэндэ худалдаха талаар абаhан социалис уялгануудаа дүүргэбэ гэжэ республикын Хүдөө ажахын министерство мэдээсэнэ.

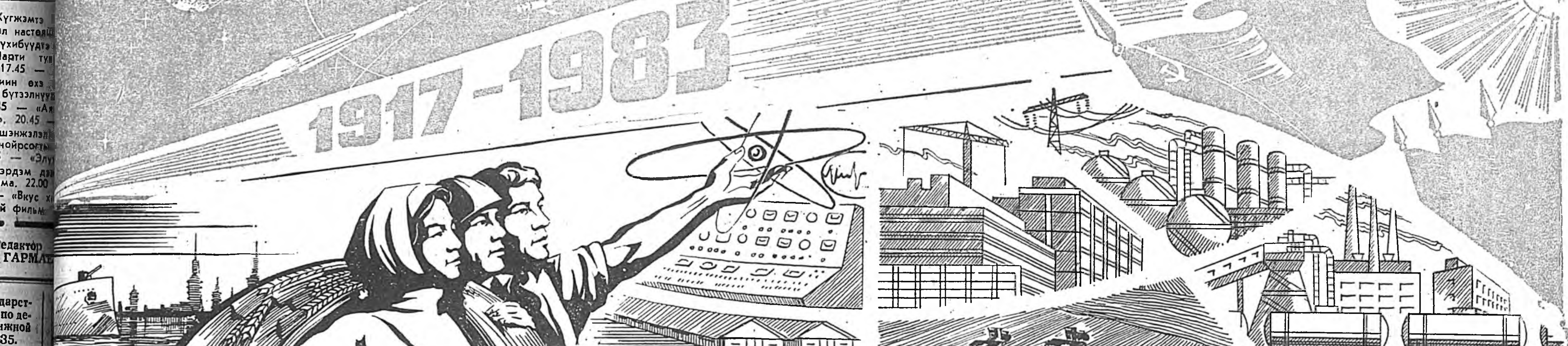
Республикымнай ажахынууд 75 мянган тонно даабаритай байhан hаа, 104 мянга гаран тонно эрхим шанартай ороохо, түсэбэй ёhоор 41 мянган тонные орондо 52 мянганhаа дээшэ тонно хартаабха бэлэдхэлэй пунктнуудта, болбосоруулгын предприятинуудта эльгээбэ.

Нёдондо жэлэйхиhээ ехэ овощ худалдагдаа.

Республикымнай колхоз, совхозууд ерэхэ жэлэй ургасада ороохото ба тэжээлэй ургамалнуудай үрэhэ хүрэнгэ сүм бэлэдхэhэн байна.

Газар таряалангаа hайнаар элдүүрилэн ашаглаhанай, тракторна бригаданууд, звенонуудта хамтын подрядые нэбтэрүүлhэнэй, ороохо таряанай нютагай эрхэ байдалда тааруулагдаhан эрхим hайн сортын үрэhөөр тарилга хэhэнэй, үтэгжүүлгэнүүдые гамтай hайнаар хэрэглэhэнэй үндэhөөр нимэ үндэр үрэ дүнгүүд туйлагдаба.

Байгша ондо нийтын адууhа малда элбэг хүрэхэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл улам ехээр бэлэдхэгдээ. Малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ, намар-үбэлэй сагта адууhа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэмжээнүүд абтажа байна.

ЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДАБШАСА ЭРШЭ

БҮРИ АРЬБАН АМЖАЛТЫН ТҮЛӨӨ

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН социалис революциин илан мандаһаар 66 жэлэй ойе бүхы совет арад ажалай болон политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаба. КПСС-эй XXVI съездын, тэрээнһээ хойшо болоһон партиин ЦК-гай Пленумүүдэй хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан манай районой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбтэ даабаричуудые, абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула горитой оролдолго гаргаа, тэрэнээ үргэлжэлүүлһээр.

Түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ районоймнай промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, колхоз болон совхозуудай ажалша коллективүүд эдэбхитэйгээр оролсоһон байна. Тэрэ олониитын ехэ хүдэлөөнэй ашатуһаар экономико болон соёлые саашадань урагшатайгаар хүгжөөхэ бата найдамтай үндэһэ һуури табигдаа гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди.

Районой малшад энэ жэлэй үнгэрһэн хугасаада һайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ болон гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар 1983 оной гурбан кварталай туршада дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ манай район илаһанда тоологдожо, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг 1200 түхэригэй нэгэдэхи шантайгаар барюулагдаба. Энэ ушар районой бүхы ажалшадые баярлуулһан, эрмэлзэл түгэсөөр хүдэлмэрилхэ омогорхол мүндэлүүлһэн байха юм.

Гүрэндэ мяха худалдаха юһэ һарын түсэб 119 процент, һү — 112 процент, нооһо — 104 процент дүүргэһэн, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, мяха худалдалгые 21 процентээр, һү — 10 процентээр, нооһо — 9 процентээр дээшэлүүлһэн, бүхы малайнгаа тоо толгойе олошоруулжа шадаһан районоймнай ажахынууд мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар гурбан жэлэй даабарие дүүргэхэ, үлүүлхэшье арга боломжотой байһанаа элирхэйлээ. Жэшээнь, һү тушааха түсэб 29 мянган шахуу центнерээр үлүүлэгдэхээр багсаамжалагдана. 304 центнер нооһон гурбан жэлэй даабариһаа гадуур болонхой.

Эдэ бүгэдэ амжалтанууд хадаа колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай ябуулһан эмхидхэлэй болон политическэ ехэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн. Илангаа малшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа юм. Тэдэнэй оролдосотой, нэтэрүү ажалые магтангүй үнгэрхөөр бэшэ. Мүрысөө коммунистнууд толгойлно, бусадтаа жэшээ харуулан ажаллана. Жэшээнь, «Октябрьский» совхозой һаалишан, районно Соведэй депутат Г. В. Доржиева гурбан мянгатанай богоһо алхаһаар хэдэн жэл болобо. 1982 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3277 килограмм һү һаагаа һэн. Мүнөөшье жэлдэ энэ хэмжээгээ лаб ахиха байха. «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ тэрээндэ олгогдонхой.

Манай түрүү һаалишанай жэшээгээр Ажалай Алдар Солын II, III шатын орденуудта хүртэһэн «Мир» колхозой һаалишан М. Д. Гармаева, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой — Л. Ф. Нагаева, Ториин совхозой һаалишан, республикын габьяата малшан А. Ф. Бекетов, Оёорой совхозой залуу коммунистка Ц-Х. Б. Найданова болон бусад олон нүхэдые дурдажа боломоор.

Борьёогой совхозой ахалагша хонишон, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй манлайда алхаһаар. Энэ жэлдэ тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив дунда зэргээр зуун эхэ хонид бүхэнһөө 116 хурьга түлжүүлһэн байна. С. Ч. Бальжиев энэл ажахын хонишон. КПСС-эй обкомой ба райкомой гэшүүн, Ажалай Алдар Солын III шатын орденто, Буряадай АССР-эй габьяата малшан гэһэн үндэр үгэнүүд энэ коммунистын ямар шэнжэ шанартай байһые эли тодоор гэршэлнэ. Зуун эхэ хонид бүхэнһөө 102 хурьга түлжүүлһэн, нооһо хайшалан абаха даабаряа үлүүлһэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Р. С. Дампилов өөһэдынгөө хүсөөр хонидтоо 1100 центнер үбһэ сабшажа абаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ тарюалангай, сабшалангай болон бэлшээриин үрэжэл һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Газар элдүүрилгын манай эндэ таарама зональна гурим үргэчөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Үнгэрһэн хабарай тарилгын хүдэлмэридэ ехэ бэлэдхэл хэгдэһэн байна. 1983 оной хабар тракторно-таряан ажалай 19 бригада, кукуруза ургуулгын 5, сабшалан һайжаруулгын 20, хартаабха ургуулгын 2 звенонууд хамтын подрядай ажалай гуримай шэнэ эмхидхэлдэ оруулагдаһан юм. Иимэ түрүү арга дүршэл илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо шадамараар нэбтэрүүлэгдэһэн. Энэ ажахы дээрэ районно семинар үнгэргэгдөө һэн. Урдань 30 хүнүүдэй хэжэ байһан хүдэлмэрие мүнөө 18 механизаторнууд ядамаггүй бүтээнэ.

Энэ жэлэй шэнэ ургаса хуряалгын хүдэлмэри эмхитэйгээр эхилэгдэһэн, богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэгдэһэн байна. Түрүү механизаторнууд һайн ургаса хуряаһан, ажалай үндэр бүтээсэ түйлаһан, техникээ һайнаар ашаглажа шадаһан зэргэтэй. Жэшээнь, тэрэл Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой И. Е. Григорьевой даадаг бригадын механизаторнууд 1867 гектар тарюаланһаа дунда зэргээр гектар бүриһөө 15,7 центнер ороохо сохёо. Мүнөө поли дээрэхи һолоомоёо суглуулжа, малай байрладаг газарта зөөжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта мал ажал, таряан ажал эрхилхэ, сабшалан һайжаруулха хэрэгтэ дутагдалнууд үшөө олон бии байһаар. Мал ажалай, газар тарюалангай продуктнуудые багаар абадаг, гүрэндэ тушааха, түсэбөө дүүргэдэггүй, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула оролдолго багаар гаргадаг ажахынууд манай райондо үшөө олон байһаар. Алибаа техникые бүтээсэ багатайгаар ашагладаг ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Эдэ болон бусад дутагдалнууд манай урагшаа дабшалгада горитой һаад тохёолдуулна.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан барюулалгатай дашарамдуулан, районой хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн зарлагдаа һэн. Ганса амжалта тухай хөөрэлдөөгөөр энэ Зүблөөн үнгэрөө бэшэ. Манай хүдэлмэридэ ушардаг ехэ дутагдалнуудые усадхаха, доторойнгоо арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ гэхэшэлэн үндэһэн шухала асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаа һэн. Эндэ хэлсээшын ёһоор болоо хада, угтажа байгаа малай үбэлжэлгын хаһые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ, ерэхэ хабарай тарилгада һайнаар бэлдэжэ, хойто жэлдэ үшөө бардам үрэ дүн түйлаха арга боломжонууд бии гээшэ. Энээниие хүсэндэнь хүргэхэ гээшэ шухалын шухала зорилго мүн.

Тосхон һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо, ариг сэбэр байлгаха, тэдэниие холбодог харгынуудые һайжаруулха талаар район дотор энэ жэлдэ дэлисэ үргэнтэй хүдэлмэри бүтээгдэһэн байна. Энэ талаар республика дотороо уряа соносхожо, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаһан хойноо хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гэжэ оролдогдоһон байһаниинь мэдээжэ ааб даа.

Промышленна предприятинуудай, транспортын, хэлхээ холбооной болон хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха үүргэтэй эмхи зургаануудай коллективүүд энэ жэлдэ яһала гэмгүйгөөр хүдэлнэ. Нютагай промышленностиин предприятинууд юһэ һарын даабарие 105 процент дүүргээ һэн. Ябасань октябрь һарадашье һуладаагүй.

Мүн районой барилгашад энэ жэлдэ нёдондоной энэ үеынхиһөө 530 мянган түхэриг хэмжээнэй ехэ барилгахабсаралгын хүдэлмэри хэһэн байна. Тиихэдэ 3,5 миллион гаран түхэригэй гол фонднууд нэмэгдэн, ашаглалгада оруулагдаа бшуу. Үнгэрһэн юһэ һарын туршада районой түб һууринда 600 һууритай соёлой байшан, хоёр квартиратай 7 гэр, «Октябрьский» совхоздо 300 һууритай клуб гэхэшэлэн хэдэ хэдэн объектнүүдэй барилга дүүрэһэн байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй эхинһээ хэһэн юумынгээ дүн багсаамжалан согсолоод, байхадаа, саашадаа бүтээхэ хэрэг, шиидхэхэ асуудал олон. Дутуу дунданууд ушарһаар гэжэ дахин дабтая.

Тоосоото үедэ районой партийна эхин организацинуудай диилэнхи олониинь шэнэ хүнүүдые зэргэдээ абажа, нилээд бэхижээ, коммунистнуудай эдэбхиие үргэдхэхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдаа. Партийна нүлөөн тушаа ехэ анхарал табигдаһан байха. Гэбэшье тоосоото суглаанууд дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд ажал ябуулга тушаа олон ажаглалта хэһэн, һанамжаяа хэлэһэн, дурадхалнуудые оруулһан байна. Энэ хадаа манай ажал ябуулгын дутагдалтай байһые гэршэлнэ.

Районой арадай ажахые, соёл гэгээрэлые, хүгжөөлгын, хүн зоной һуудал байдалые һайжаруулгын асуудалнууд районно партийна конференци дээрэ үргэнөөр зүбшэгдэхэ, саашанхи гол шухала зорилгонууд тодорхойлогдохо зэргэтэй. Агуу Октябриин ехэ ойе һайндэрлэжэ байхадаа, бидэ бүгэдэ ерээдүйнгөө ургалта дабшаса тухай бодомжолхо уялгатайбди. Үшөө һайн, үрэ дүн амжалтын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ хэбаатайбди.

С. ЖАРГАЛОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

М. Г. БАРАНОВ

Зэдын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа. Тэрэ таряа хуряаха харюусалгатай хаһада эршэмтэйгээр ажаллаһан байна. Ажахын дүршэлтэй механизатор байгша ондо бүхыдөө 7066 центнер ороохо сохижо, колхозой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Мүн нёдондоной дүнгөөр тэрэ иимэ үндэр нэрэ зэргэтэй болоһон байха юм.

Байгша ондо залуу коммунист, суута комбайнер Михаил Георгиевич таряа хуряалгада юһэдэхи жэлээ хабаадаба. Урзанда жэлдэ ажалдаа үндэр дүн түйлаһанайнгаа түлөө тэрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан хоолос» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа һэн.

1983 ондо энэ харюусалгатай хаһада тэрэ Владимир Сергей хоёр дүүнэртэеэ хамта ажаллаһан байна. Михаил эдэнэртээ шадаха соогоо туһалдаг, зүбшэл заабари үгэдэг. Иигэжэ эдэ залуу хүбүүд ажахынгаа баян таряа хуряалсажа, үндэр бүтээсэтэ ажалай жэшээ харуулба.

Р. Б. ШОЛОНОВА

Наһаар залуу. миил табадахи жэлээ хүдэлжэ байгаашье һаа. Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай алдар солото түрүүшүүлэй нэгэн болоҗо үрдинхэй.

Нёдондо намар Москвагай областиин Мытищи хотодо үнгэргэгдэһэн бүд нэхэгшэдэй Бүхэроссин конкурсдо Роза Борисовна хабаадажа, 2-дохи һуури эзэлээд, «РСФСР-эй эрхим бүд нэхэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Коммунис ажалай ударник Роза Шолонова 1983 оной эхинһээ 22.116 метр бүд нэхэхэ даабаряа аяар 4.442 метрээр үлүүлээ гэхэ гү, али мүнөө декабрь һарын түсэбые хахадлан, Агуу Октябриин һайндэрые угтаба. Тэрэ Октябрьска районно Соведэй депутат байһан тула һунгагшадайнгаа захяануудые дүүргэхэ талаар ехэ оролдолго гаргадаг, предприятиингаа «комсомолой прожекторто» эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Д. Н. ДУГАРОВ

Хяагтын районой Хүдэриин совхозой түрүү луговод, коммунист, Доржо Намсараевич ниитын адууһа малаа элбэг хүрэхэ тэжээл нөөсэлхын түлөө хододоо оролдожо ябадаг хүн юм. Тэрэ намар бүри ургуулһан ногоогоо хуряажа дүүргэһээр ерэхэ жэлэй ургасын бата найдамтай үндэһэ һуури табиха хэрэгтэ бүхы һанал бодолоо, арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлдэг. Даажа байһан 82 гектар сабшалангаа намар нэгэ дахин уһална, тэрээн дээрэ тошо халяана, хабартаа һайрамаар газараа ундалуулна, минеральна үтэгжүүлгэ оруулна. Эдэ бүгэдын ашаар луговод жэл бүри тогтуурitай ургаса абадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ сабшалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 45 центнер, байгша ондо—56,7 центнер үбһэ хуряаһан байна. Табан жэлэй һүүлшын хоёр жэлдэ эдэ амжалтануудаа улам арьбадхаха хүсэлтэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ нүхэр Дугаров нуга сабшалангаа уһалжа дүүргэбэ.

С. С. БАДМАЖАПОВ.

Түмэр замай Улаан-Үдын Калининай локомотивна депогой электровозой машинистнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабарита түсэбые амжалтатай һайнаар дүүргэжэ ябана.

Түмэр замай албан харюусалга ехэтэй гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Арадай ажахын олон мянган тонно ашаатай поезднуудые графигһаань гээгдүүлжэ огто болохогүй. Ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ болоһон Содном Сэндэнович табан жэлэй эхинһээ шэн зоригто ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые түйлана. Гурбадахи гол жэлдэ тэрэ урагшатай һайнаар хүдэлжэ, үнгэрһэн арбан һарын туршада хүндэ ашаатай поезднуудые жолоодожо, түсэбһөө гадуур 4.102 тонно ашаа, табан жэлэй эхинһээ 343 мянган тонно ашаа даабариһаа үлүүгээр арадай ажахыда зөөгөө.

ТОО, БАРИМТА

△ Республикын промышленна продукциин жэлэй ниитэ хэмжээн 1,6 миллиард түхэригһөө үлүү гарана. Республикын арадай ажахын үйлэдбэрилдэг бүхы продукциин 70 процентнь промышленностьда тудана.

□ Буряад оронэй энергетикэ түргөөр хүгжөөгдэнэ. Энэ жэлдэ 5 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдэхөөр түсэблэгдэнхэй. Энэнь 1913 ондо хаанта Россида хэрэглэгдэһэн электрын бүхы элшэ хүсэнһөө хоёр дахинаар ехэ болоно.

△ 1923 ондо республикын газар дээрэ таряашадай үмсын жэжэ 66 мянган ажахы бии һэн. Мүнөө республика дотор 115 совхоз, 55 колхоз ба гүрэнэй ажахынууд хоорондын хүдөө ажахын 29 предприяти тоологдоно.

□ Һүүлэй 15 жэлдэ 35 мянган гектар газар ундалуулха уһалууриин шэнэ һубаг ханаабууд татагдаа, 50 мянган гектар дээрэ уһалууриин хуушан системэнүүд шэнэдхэгдэн заһабарилагдаа. 40 мянган гектар намаг ниилхи хатаагдаа, хэдэн мянган үрэмдэмэл худагууд малтагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар ган гасуурай хэды болоошье һаа, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдэнэ.

△ Байгша оной үнгэрһэн хугасаа соо республика доторнай бүхыдөө 649327 хурьган абтажа, 588037 хурьган түлжүүлэгдэжэ байна. Энэ жэлдэ республикымнай ажахынуудай 184 хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100, мүн дээшэшье хурьга абажа, гарса хоролтогүй түлжүүлээ.

ҮШӨӨ ОЛООР БҮТЭЭХЭБДИ

Манай предприятида би 1976 онһоо хүдэлнэб. Тиихэдэ «Бурсельмаш» гэжэ нэрэтэй бэлэй. Эндэ ажалда орохынгоо урда тээ авиазаводто фрезеровщигоор хүдэлөөб. «Бурсельмаш» заводто һонирхолтой шэнэ машина бүтээгдэжэ эхилхэнь гэжэ һураг дуулабаб. Һонюуша, залуу байгаа гээшэ аабаб даа. Нэгэ иишэ ерээд, үлэ мэдэг һурагшалһамни: «Үү-ү, орыш мандаа, залуу хүбүүд хэрэгтэйл» — гэлдэбэ. Оробол гүб даа. Залуушье һаа, авиазаводто хүдэлжэ, яһала дүршэлтэй болоод ябааб. «Ямар машина байгаа хаб» гэжэ досоогоо бодохо хүм.

Тэрэ үедэ машинын гансал чертежүүд бэлэн болоод байгаа һэн. Тиигээд лэ түс тус узелнуудай чертежүүдые манай городой хэдэн предприятинуудаар тараагаа. Юуб гэхэдэ, өөрымнай үйлэдбэриин базэ түлөөр байгаа ха юм. Хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводто — рама, судна бүтээлгын заводто — бункер, локомотив-вагон заһабарилгын заводто — ротор гэхэ мэтэ хэгдэхэ болобо. Авиазавод болон бусадшье предприятинууд хабаадаха. Иимэ олон тэдэ хэгдэһэн түхеэрэлгэнүүдые хоорондонь тааруулжа, суглуулха гээшэнь хүндэ ааб даа. Тиигэжэ түрүүшын 5 машина 3 һара соо суглуулжа дүүргээ һэмди. Түрүүшын алхамууд хэзээшье бэрхэтэй юм ааб даа. Харин хүдөө ажахы бидэниие удаан хүлеэхэ аргагүй һэн. Тэжээл хэршэхэ, бутаруулха бүтээсэ ехэтэй машинанууд үгы байгаа ха юм. Энэл манай ИРТ-165 түхэлэй машина эгээл түрүүшын байгаа бшуу.

Хабсаралгын бригадада 5 хүн хүдэлдэг һэмди. Түрүүшын 20 машина гаргаһанай һүүлээр ротор эндээ бүтээдэг болооодди. Жэл үнгэрһэн хойно бункер эрьюулдэг түхеэрэлгэ хэжэ эхилээбди. Тиигэ-тиигэһээр лэ бүхы узелнуудаа өөһэдөө бүтээжэ һураа бэлэйбди. Хабсаралгамнайшье түргэдөө. Һарадаа 15—20 машина суглуулдаг болообди. Харин мүнөө һарын 300 шахуу машина бэлэн болгогдоно. Жэшээнь, нёдондо заводнай 3000 машина гаргаа.

1977 ондо хабсаргалгаһаа болижо, узел суглуулдаг бригадые толгойлжо эхилээ бэлэйб. Түрүүшээр 6 хүн хүдэлдэг һэмди. Бункерые эрьюулдэг түхеэрэлгэ хэхэдээ, уралан парижуулгын дурадхал нэбтэрүүлһэнэй ашаар горитой алмалта түйлагдаа. Энээнэйнгээ түлөө мүнгэн шанда хүртөөбди.

ИРТ-165 машинын 11—12 узелай табыень манай бригада бүтээдэг юм. Тэрэ тоодо эгээл шухала хүби — роторыень хэнэбди. Энэмнай тэжээлээ низа-биса сохидог гол деталь ха юм. Хүсэтэй гээшэнь аргагүй. Машинын хүдэлжэ байхада, барижа байһан хүрзээ бункер руунь алдаа һаа, эшэнь — гурил, хүрзэнь — минил монсогор түмэр болошодог юм.

Бригададамнай мүнөө 31 хүн ороно. Тэрэ тоодо гагнууршад, нүхэлэгшэд, слесарь-хабсаргагшад. Тэрэ, 1977 онһоо хойшо намтай сугтаа слесарьнүүд Н. У. Ковалев, М. Ч. Вампилов, В. М. Фефелов, электро-гагнууршад Ю. И. Оленников, А. Г. Фролов гэгшэд хүдэлдэг. Эдэмнай бригадын гол хүсэн, түшэг тулгууринь болоно ха юм.

Нэгэ нарядаар үнихэнэй хүдэлнэбди. 1979 онһоо салин хүлһөө ажалда хабаадаһанай коэффициентээр хубаанабди. Бригадымнай соведтэ 7 хүн ородог юм. Хэд бэ гэбэл, хоёр халаанай түлөөлэгшэд, долоодохинь би болоноб. Нэн түрүүн халаанай, сүүдхын даабарие дүүргэлтэ, ажалай журам хараада абтана. Совет дээрэ баталһан протоколоо бригада соогоо мүн лэ зүбшэдэг гээшэбди. Иигэжэ хүн бүхэнэй хубитые наринаар тодорхойлоод, бултанай үмэнэ мэдээсэжэ байхада, арсаха хүн олдодоггүй гээшэ. Энэ гурим хүдэлмэришэдэй харюусалгые илангаяа дээшэлүүлдэг байна. Байгша ондо нэгэдэл, цех соогоо һарын дүнгөөр илаһанай түлөө улаан вымпелдэ хүртөө һэмди.

Г. КУПРИЯНОВ,
үйлэдбэриин «Бурятферммаш» нэгэдэлэй бригадир.

Газарай хүсэн

ҺАЛА ДУЛААН, уташье, баяншье хэшэгтэй намар байба. Ноябрь һарын гараашье һаань, наран үшөөл уриханаар шаража, алтан шаргал тарялан дээгүүр, һолоомоной олон бухалнуудай дундуур үхэр мал аятай зохидоор һүрэглэн бэлшэнэ. Тэрэ һургуулиин хажуудахи талмай тээшэ хэшээлһээ тараһан үхибүүд олоороо наадажа, шаг шууяа табинад. Тосхоной үйлсэ, гудамжа һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Найр зугаа, хурим түрэдэ бэлдэжэ байһан айлнуудай гэрэй хоолойгоор үдхэн утаан бушхажа, шанаһан, шараһан эдеэнэй амтатай үнэр анхилна.

Гансал тэрэ урда хүбшын орсйдо түрүүшын саһан сайраад, үе-үе Байгал тээһээ һэрюүгээр амисхалжа, үбэлэй хүйтэнэй хаһын ойротоһые һануулна.

Гэрэйнгээ газаа трактораа носожо байһан Лаврентий Заяхановичта эдэ бүгэдэ амгалан ажабайдалай жэгтэй һайхан хүгжэм, түрэл нютагайнь түхэл шарай зүрхэ сэдьхэлдэнь айхабтар дулаа-ханаар үзэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ һанаандань тэрэнэй ажабайдалтай, хуби заяантайнь заахашье таһаршагүй шэнги байна. Ондоо байха арганьшьегүй. Эдир наһаниинь, зол жаргалынь эндэ үнгэрөө. Эхэ, эсэгынь эдлэжэ байһан газар дайда. Хүн болож хүлөө шоройдоһон, үетэн нүхэдөөрөө наадажа, өөдөө болоһон, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай шэрүүн хатуу жэлнүүдтэ үлдэхэ, дааруха, элдэб хүшэр хүндэ ажал хэжэ, хүдэржэнэн, түрүүшын инаг дуранай халуун охиндо хайрагдаһан, наһанай нүхэрөө олоһон — түрэл һайхан нютагынь.

Сагай ошохо уһанай урдаһандал түргэн лэ даа. Түрүүн механизаторай курс дүүргээд, энэ Хандалын хабтагай сагаан талада шэнэ газар хахалжа эхилһэнээ һанахадань һаял шэнги. Теэд тэрэ гэһээр гуша һайса гаран жэл үнгэршэбэ. Өөрөө ажахы соогоо эгээл үнинэй, үбгэн механизаторай тоодо оронхой. Урдань сугтаа хүдэлһэн нүхэдынь хуу шахуу пенсидэ гараа. Гансал Илья Александрович Маласов өөртэнь адли тракторта хүдэлһэн зандаа. Мэнэ һая өөрынь Валерий хүбүүн совхоздоо механизатораар хүдэлжэ байһанаа сэрэгэй албанда мордоо. Эдэ бүгэдэ Лаврентий Заяхановичай ухаан бодолдо ямар нэгэ жэгтэй һониноор үзэгдэбэ.

Энэ хүнтэй нёдондо түрүүшынхеэ уулзаһан байгааб. Хүдэр бэетэй, бага энеэбхилһэн урин зохид шарайтай, бүхы түхэл маягаараа найдамтай янзын хүн гэжэ харагдаа бэлэй. Бүхы наһаараа газартай, техникэтэй холбоотой ябаһан, хүнгэн бэшэ ажалтай хүн саанаһаа нэгэл ондоохон, досооһоо хүсэтэй, бата бэхи байдаг гэжэ тон зүб хэлсэдэг.

— Лаврентий Заяханович Моксонов шэнги хүнүүд манай ёһотойл алтан жаса гээшэ. Нёдондо Хандалын бригада ажахы соогоо эгээл ехэ, гектарай 20,5 центнер таряа абаһан юм. Байгша ондошье баһал бараг һайн ургаса хуряаба. Эндэ Лаврентий Заяхановичай оруулһан хубита ехэ. Тэрэнэй хүдэлжэ байһан сагта тэндэ поли муугаар хахалагдана аа гү, али таряан гээлтэдэ ороно аа гү гэжэ һанаата болохо юумэн байхагүй. Һэшхэлынь тиигүүлхэгүй, — гэжэ Хандалын совхозой ахамад агроном, Буряадай АССР-эй габьяата агроном Т. Ф. Дубкова хэлээ һэн.

МЭРГЭЖЭЛТЫН зүгһөө иимэ сэгнэлтэдэ хүртэхэ гээшэмнай хүнгэн хэрэг бэшэ. Үнгэрһэн жэлдэ нүхэр Моксонов 4 залуу комбайнернуудһаа бүридэһэн звено хүтэлбэрилжэ, хамтадань 18 мянга шахуу центнер таряа сохёо юм. Энэ жэлдэ тэрэ бүри хоёр жэлэй саана голодоһондо гаргагдаһан хуушан СКП-4 түхэлэй комбайн өөрөө дахин заһабарилаад хүдэлжэ, 447 гектар таряа амяарлан хадаа. Гансашье энэ бэшэ, Жэл бүхэндэ трактораараа эгээл ехэ бүтээсэ түйлаһан, тоһо түлишэшье горитой алмаһан байдаг. Тэрэнэй трактор жэлэй дүрбэн сагта гүйжэл ябадаг. Хабартаа газар хахална, зундаа үбһэ хуряалсана, үбэлдөө тэжээл зөөнэ. Аяар 13 жэлэй саана абаһан МТЗ-50 түхэлэй трактораа нёдондо тушаагаад, ЮМЗ-6 түхэлэй шэнэ техникэ абаа һэн. Харин үнөөхи хуушан тракторынь мүнөөшье хүдэлһөөр.

— Эдэ бүгэдынь нюуса юун гээшэб? — гэжэ тэрээнтэй олон жэлдэ сугтаа хүдэлһэн тракторна бригадынь бригадир В. Б. Ухнаевһаа асуубаб.

— Эндэ гурбан гол юумэн бии гэжэ һананаб, — гээд, тэрэ хургаа даран тоолоно. — Нэгэдэхеэр, ямар полиие хайшан гээд хахалбал, хэзээ тарибал, үндэр ургаса үгэхэб, ямар хүрьһэтэйб, хаана агрегадаа түргэнөөр, удаанаар ябуулхаб гэжэ арбан хурган-даал адли мэдэнэ. Хоёрдохёор, техникээ айхабтар гамтай наринаар, амиды мори унаһанһаа өөрэгүйгөөр бөөмэйлэн абажа ябана. Тэрэнэйнгээ оньһые эрхимээр шудалжа, абяанайнь заахан-шье ондоо болоо һаань, «үбшыень» дары оложо, усадхадаг. Гурбадахяар, ажалдаа үнэн һэшхэлһээ хандана. Лаврентий хамагһаа урид поли дээрэ гараад лэ хамагһаа һүүлдэ тэдэнһээ бусажа ерэдэг хүнүүдэй нэгэн гээшэ. Зариманай забһарлалгын үедэ амаржа, тамхилжа һууха-да, тэрэш агрегадаа тойрожо, шүрэб шүнхыень мушхажа, шалгажа байхал. Өөрынгөө һурагшадые баһал тиимэ байхаар һургадаг, — гэнэ.

Үнинэй механизаторай үнэн сэхэ ажалые гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэжэ, тэрэниие Октябриин революциин орденоор, хэдэн медальнуудаар шагнаа. Эрхимээр хүдэлһэнэйнгөө түлөө абаһан Хүндэлэлэй грамотанууд, шан, удынь олон ааб

...ЭХИДХЭЛ, ЖУРАМҺАА БАТА ЭХИТЭЙ!

«ТЭМСЭЛЭЭР ОЛОҺОН СОЦИАЛИЗМНАЙ...»

ПУБЛИЦИСТИКЭ

...нэй удэр түрэл Юрөө-...а һургуулиин дирекциин ...классай һурагшадтай ошо-...жэл түрүүшынхеэ үнгэр-...рамдалай хэшээлдэ бай-...үтэлбэрилэгшэ залуу баг-...ксимовна Афанасьева ту-...болоно байһан үйлэ хэ-...фондын шахардуу шанга ...ай хөөрөөд, намда үгэ ...хэлэхэдэ, колхозой ту-...алда, СССР-эй болон Бу-... Вер- ...депута- ...ябаха- ...урда га- ...бэшэ хэ- ...эр за- ...лэйшье ...Орэдөөл, хэлэхэ юумэеэ ...дагшагүй бэлэйб. Харин ...бага түдэгэсөөб. Урдаһаа-...нгеэр хараад һууһан эдэ ...гүлмэр залуу хүбүүд, ...хэйдэ эб найрамдалай ...шанар тухай яажа хөө-...эхилэлтэйб?

...Агууехэ Октябриин ре-...ай тала дээгүүр хэтэ ...гүйгөөр мандажа, шэ-...сарһан тухай домогло-...б. Юуб гэхэдэ, арадуудта ...зам, тэрэнэй тэмсэл, ...дэ Октябриин илаһан ...буурай буряадуудта, зол ...олгоо. Энэл ажабайдал-...ан мүнөөдэрнай, бэлэхэ-...жэ нютагаймни эдиршүүл ...гэжэ һанаһамни тэрэл... ...Карл Марксын нэрэм-...түрүүлэгшэ ябахадаа, за-...лхознигууд мүнөөдэрэйн-...хэр сэгнэнэ гээшэб гэ-...досоогоо бодомжологшо ...юуб гэхэдэ, зарим меха-...малшан болоһон залуу-...ашмэридөө залхуу халир-...нийтын зөөридэ гамгүй ...жэшээнүүдтэй нэгэтэ бэ-...тэа бшууб... Тиимэшүү-... гэжэ хараахадаш, ухаа-...заһархашьегүй юм. Ха-...ай ябадал тухайгаа бо-...һаа, өөһэдөө буруугынь ... бшуу. Тэед яагаа һаа, ...аб? Суг хүдэлдэг нүхэд-...үзөөд, эндэ, Юрөөдөө, ...харуулһан музей нэ-...бэлэйбди. Хамтын халуун ...18 оной декабрь соо му-...һэн. Мүнөө арадай гэ-...й болонхой. Бүри һаяшаг ...годоо, нютагайнгаа суута ...намдал адли пенсионер, ...Ажалай Герой Пылжэд ...сановатай уулзажа, энэ ...рэй хөөрэлдөөд, музейе даагшаһаа иигэжэ асуубабди:

— Өөһэдэймнай колхозой гэшүүд музейдэ, юрэдөө, ородог юм гү?

— Ороо бэд даа Энэл урда сагай ажабайдалые харуулһан булангаар ехэл һонирходог, — гэжэ тэрэ манда ойлгуулба. — Үбгэ эсэгэнэрнай иимэ байдал һуудалтай юумэ һэн гэхэдэ, яашье этигэдэггүй, гайхан гэлыдэг.

Иимэ үгэнүүдые дуулахадаа, Пылжэд Бальчиновна бидэ хоёр урда урдаһаа харалсаад, сэдьхэлээ ханангяар миһэрэлдээ һэмди. Ябажа харежа, мэдэжэ байг. Тэдээндэ ёһотойл сэдьхэл бодолой һургаал болохо бшуу. Энээнтэй дашарамдуулан, тэрэ холын саг тухай хэдэн үгэ дурсаха, мүнөө үетэй сасуулжа үзэхэ хүсэлтэйб... Музей соомнай харуулагдаһан эгээл иимэ модон орон, арайхан улайжа байһан соггой ушааг, баруун хойто буланда тахяатай бурхан, аниб-ониб гэһэн зула, угалзатуулан шэмэглэгдэһэн үхэг, модон амһартанууд, һэеы гэрэй дээбэри мүнөөшье нюдэндэм харагдахадал гэдэг. Үнэхөөрөөшье, эгээл иимэ байһан гээшэ. Тиихэдэнь эдиршүүл этигэнэгүй бшуу. Теэд гайхалшьегүйл даа. Мүнөөнэй айлда ороходош, уужам һаруул таһалганууд, баруун хойто булангаа бурхан бэшэ, телевизор, этажеркэтэй номууд, зайн гал... Газаань гаража хараа һаатнай, эсэһэн хээр морин уяатай бэшэ, харин «Москвич» гү, али «Жигули» эзэнээ хүлеэжэ байнхай. Иимэ байдал тон юрын гэжэ тоотой, тиимэһээ манай Юрөө нютагта болоһон асари ехэ «социальна шэнжэтэй хубилалтанууд тухай тодорхойгоор хөөрэлтэшьегүй гээшэ гү даа гэжэ һананаб. Нүгөө талаһаа, ганса манай Юрөөдэ бэшэ, харин бүхы социалис Буряад оронойомнай шэнэ сагайнь шэнжэ, мүнөөдэрэйнь мүнхөөр бадарһан зула-наранаиинь эгээл иимэ бшуу!

Энэ бүгэдэмнай агууехэ Октябрьһаа эхитэй гэжэ үшөө дахин һануулха зуураа, ухаан бодолдоо һургаал болгон абаха ёһотой мүнөөхил нютагайнгаа һургуулиин 9-дэхи классай һурагшадта бусажа, социалис ажабайдалай хэды ехэ шуһанай үнэ сэнгээр туйлагдаһан ушарые онсолон тэмдэглэхэ хүсэлтэйб.

Үшөө минии бага балшарта — оройдоол таба-зургаатай — энэл Юрөөгэй талаар барон Унгернын сэрэгүүдые урагшань — Монгол худар намнан эрьюулжэ Улаан Армиин залуухан командир Константин Рокоссовский ябаһан байдаг. Зэлтэрэ шадар тэдэнээ хүсөөд, хяа бута сохиһон түүхэтэй. Тиихэ үедэ революциин түлөө улаан шуһан эндэмнай, Юрөөгэймнай талада, эгээн түрүүшынхеэ адхарһан байжэшье магад... Хожомынь, СССР-эй хоёр зарлалай Верховно Соведэй депутат болоожо, Кремлиин Ехэ ордон соо сессидэ ерээд һуужа байхадаа, табяад оной һүүл, жараад оной тэнгээр Советскэ Союзай Маршал К. К. Рокоссовскиие хажууһаань харагша бэлэйб. Харин тэрэнэй командалдаг 16-дахи армиин нэгэдэхи гвардейскэ Московско дивизидэ автоматчигуудай взводой командир ябахадаа, нэгэшье дахин хоёр нюдөөрөө маршалые харааүй аад, тэндэл золгоо шахуу ха юмбиб. Хуби заяан гээшэ иимэл гайхалтайл даа. Тэдэл жэлнүүдтэ суута летчик, Советскэ Союзай гурба дахин Герой, мүнөө авиациин Маршал Александр Иванович Покрышкинтай дүтэ тачилсаһан, суггаа фотозурагташье ороһон байхаб. Дайнай үеые дурсаад үзэхэдэмнай, баһал бэе бэеһээ холо бэшэхэнэ немецүүдтэй тулалдаһан намтартайнууд байшообди. Айхабтар даруу номгон зантай, хурса бодолтой энэ хүн КПСС-эй XXV съезд дээрэ уулзахадаа, намда иигэжэ хэлээгшэ һэн: «Хэрбээ үхэлтэ муухай дайнай һүжэрөөгүй һаа, би мүнөөшье болотор түрэл Новосибирскдэ, түрэл заводтоо слесарь гү, али токарь мэргэжэлтэй хүдэлжэл ябаха байгааб. Бэшэ намда юуншье хэрэггүй һэн. Алдар, суушье... Хэды ехэ шуһан адхараа, хэды олон миллион амгалан һууһан хүнүүд дэмыдэ алуулаа гээшэб! Һанаад үзэхэдөө, хара буухаар, Юрэдөөл, хожомоо дайн лэ бү болог, зайлаг саашаа». Зүб лэ хэлээл даа гайхамшагта летчик! Тиихэдэ һандарһан ажахыгаа һэргээхэ зорилгоор дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ арад зомнай хэды шэнээн хэшээл оролдолго, хүсэл эрмэлзэл, хүсэ шадалаа гаргашалааб?! Юугээршье тэнтэй бэшэ байхал.

Би 1946 ондо КПСС-эй Сэлэнгын райкомой зуушалгаар энэ Юрөө нютагаа түрүүлэгшэ болохо гэжэ ерээд, уридшалан ажахытайнь танилсахадаа, һөөргөө гүйһэйб гэжэ эжэлүүдгүй досоогоо һанаа һэм. Машина, техникэ байхагүй, фермэ ерэхэдэш, ганса эхэнэрнүүд, үхибүүд... Хажуугаар мүнөөхи ган гасуур. Теэд арсаха аргагүйдөө һэм. Нэгэдэхеэр, оройдоол гурбан жэлэй саанахана, Брянска ойн баруун хаяада оборонодо байхадаа, полкын командир полковник Золотаревой гарһаа окоп соо абаһан Лечинэй дүрсэтэй улаан биледни хармаан соом ябаа, хоёрдохёор, сухариһан хүн урбагша гэжэ дайнай жэлнүүдтэ һайн ойлгооб, гурбадахяар, эхэ, эсэгэнэрэйнгээ хүлһөөрөө үһалһан энэ юрэ бусын һайхан Юрөөгэй тала, эндэхи ажалша зоной һэшхэлые яажа тэбшэхэ байгааб?! Тиигээд лэ түрүүлэгшын «хомууд» углажа, гуша гаран жэлдэ таһалгаряагүй жүдхөө гэээшэб. Ганса би бэшэ аабзаб даа. Тойроод нютагайм хүнүүд, коммунистнууд, нүхэдни олон байгаа юм. Угаа олон.

Мүнөө республикынгаа ниислэл Улаан-Үдэдэ бүхы талаһаа түгэс хангамжатай байратай болонхойб, пенсимнишье яһала ехэ. Теэд городто юундэшьеб байжа, һуужа шадаггүйб, юуб гэхэдэ, бүхы һанаамни иишээ, түрэл Юрөө руугаа, суг хүдэлһэн хүнүүд тээшээ татадаг юм. Тэдэнэйнгээ дунда байхадаа, сэдьхэлнишье тэнюун, бэемнишье хүнгэн шэнги. Нүгөө талаһаа, гушаад гаран жэл хүтэлбэрилһэн ажахынгаа ажал хэрэгүүдээр һонирхоо гүбши даа, тиигэнгүй яахабши. Сэхынь хэлэхэдэ, тэдэнь һайн бэшэ. Үнгэрһэн үбэлэй хугасаа соо хонид олоор гарзалаа. Энэ зундаа үбһэеэшье мүртэй абажа шадаагүй. Таряа хуряалгаяашье унжагайруулаа. Хүндэтэ колхознигой эрхээр, мүн колхозой партийна организацида бүридэлдэ ородог тула энэ бүгэдые хажуу тээһээ хаража байха аргам үгы һэн. Тиимэһээл һаяхана боложо үнгэрһэн партийна тоосоото-һунгалтын суглаан дээрэ уридшалан бодомжолоод, һанамжа, дурадхалнуудаа оруулаа һэм. Урданьшье колхозойнгоо парткомой секретарь Сергей Будацыренович Тапхаровтай энэ мэтэ асуудалнуудаар хөөрэлдэдэг байгааб. Теэд тэрэмни ойлгохонь ойлгоод, зүб тобшолол хэжэ шададаггүй хүн байшоо гээшэ хаш. Мүнөө парткомой секретаряар шэнэ хүниие һунгаабди. Ажал хэрэгнай эрид хубилха аабза гэжэ найдагдана. Юрэдөөл, суглаан дээрэ ветерануудилангаяа хурса шүүмжэлэл үүсхээ.

...Гайхалтай ута намар боложо байна. Ташарай урдахи хада дээрэ зогсоод, түрэл нютагаа хаймадан хараха дуран хирэхирэ хүрэдэг юм. Дала наһанайнгаа дабаан дээрэ аһажа ябахадаа, гансаараа тиимэ хон-жэн газарта байгаад, манай ажабайдалда, энэ урдамни, альган дээрэ мэтэ, хэбтэһэн Ташарта, нютагайхидайм хуби заяанда Агуу Октябриин ашаар болоһон асари ехэ хубилалтанууд тухай шэбшэхэдээ, эжэлүүдгүй революциин дүлэтэ поэт Владимир Маяковскиин:

«Тэмсэлээр
олоһон
социализмнай

Хамтын хүшөө болуужан...» — гэһэн үгэнүүдые һанаандаа оруулдагби.

Ж. ВАНКЕЕВ,
Социалис Ажалай Герой, партиин, дайнай ба ажалай ветеран.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАД! ҮЙЛЭДБЭРИИН АШАГ ҮРЭ БОЛОН ПРОДУКЦИИН ШАНАРЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭГТЫ!

1983 ОНОЙ ТҮСЭБЫЕ, АРБАН НЭГЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДААБАРИНУУДЫЕ БҮХЫ ДҮНГҮҮДЭЭРНЬ ДҮҮРГЭЕ!

АЖАЛАЙ ДОЛГИН СООГУУР

Бидэнэр, барилгашад, хоридохи зуун жэлэй агууехэ Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ ажаллажа байһандаа урма зоригтой ябадаг гээшэбди. Нэгэ-хоёр жэлэй үнгэрхэдэ шэнхинээтэ тепловозууд гранит шулуун хада ууланууд соогуур һэтэ гаража, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаае зүүлжэ баруулжань зөөжэ эхилхэнь ха юм! Иимэ һайхан үдэрнүүд хүрэтэр үшөөшье ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна гээд эндэ тэмдэглэе. Бидэ, 11-дэхи тоннельнэ отрядай проходчигууд, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бусад отрядуудтай мүрысэн, ажалайнгаа амжалтануудые арьбадханабди.

Би өөрөө 1974 ондо эгээн түрүүшээр Ленинскэ Комсомолой шангай лауреат В. И. Прокушевай хүтэлбэри доро 15 модоной ута Хойто Муяын тоннель малталсажа эхилһэн байнаб. Тэрэ гэһээр олохон жэл үнгэрбэ. Энэ үедэ хэды зуун тонно гранит шулуун малтагдажа гаргагдаа гээшэб! Манай коллектив «БАМтоннельстрой» управлениин коллективүүдэй проходчигуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, нэгэнтэ бэшэ түрүүлжэ гараһан алдартай.

Эндэ бидэнһээ гадна 18-дахи, 19-дэхи, 21-дэхи, 22-дохи отрядууд тоннель малталсана.

«БАМтоннельстрой» управлениин тоннельнэ отрядууд байгша онойнгоо түсэбые болзорһоонь мүн лэ холо урид, октябриин 15-да дүүргээд, ажалайнгаа эршые багашье һуладхангүй хүдэлжэ байна. Тиин жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 20 миллион түхэригэй малталгын хүдэлмэри хэгдэхэ.

Би өөрөө арадай депутат байһан хадаа ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана б. Депутадай ажал ябуулга һунгагшадайнь захяа дүүргэлтээр сэгнэгдэдэг юм гээд дэмы хэлеэдэггүй ха. Намда һунгагшадай зүгһөө үгтэһэн 11 захяагай 10-ниинь дүүргэгдээд байна. Жэшээнь, Тоннельнэ тосхондо 360 хүнэй багтаха спортивна залтай, тамаралгын бассейнтэй соёлой байшан, Северомуйск тосхондо спортивна зал, ретранслятор гэхэ мэтэ ашаглагдаа.

СССР-эй Үндэһэн Хуулиин ёһоор, депутадууд дэбжүүлһэн коллективүүдэй ба ниитын эмхинүүдэй урда саг үргэлжэ тоосожо байдаг гээшэ. Би мүнөө 11-дэхи, 18-дахи тоннельнэ отрядуудай, 587-дохи СМП-гэй коллективүүдэй урда тоосоод байнаб.

Хуряангыгаар хэлэбэл, хэхэ ажалнай, түсэбүүд, уялгануудһайшье үшөөл ехэ. Агуу Октябриин 66 жэлэй ойе ажалай амжалтануудаар угтажа байнабди.

И. САМОЙЛОВ,
БАМ-ай 11-дэхи тоннельнэ отрядай проходчик, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат.

...ЖАЛТАЯА ...ДХАНАБДИ

...Генеральна секретарь Ю. В. Анд-...-гай ноябриин (1982 он) Пленум ...үтэ хэлэхэдээ, «Эдеэ хоолой програм-... туршада бэелүүлхын аргагүй гэжэ ...Тэрэшье тиимэ. Гэбэшье Эдеэ хоо-...дүүргэлтые унжагайруулжа болохогүй ...хэрэгтэй. Агропромышленна комплек-...эд хүсэлэл оролдолгоёо үдэрһөө үдэр-... зорилго шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан ...зөөриин ашаг харюугайнь бүри мү-...харин үглөөдэр бүри ехээр абтахаар ...гэжэ тон зүбөөр тодорхойлонхой гэ-...гэхэдэ, мүнөө хүдөө ажахы хүгжөөл-...эзөөри һомологдоно гээшэб. Дабажа ...олон жэлэймнай үри шэри дахяад ...ны хэгдэжэ, гүрэндэ худалдаха про-... ямар ехээр дээшэлээб даа. Эдэ бү-... түрүүлэн хүдөө ажахын һалбари бү-... улам олзотой болгохоор шэглүүлэг-...ойлгонобди. Гүрэнэй асари ехэ туһа-...уд ойрын жэлнүүдтэ бүхы һалбариин-...дэ дээшэлүүлжэ, хүгжэлтынгөө үргэн ...той.

...эдэ үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ...нэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ ажал ...шуулагдажа захалаа. Эхэ хонидоо ...үрэжүүлхэ хаһаа богони болзорто ...Мүнөө малшад, хонишоднай үбэлжэлгэ-..., урагшатайгаар үнгэргэхын түлөө ...

... табан жэлэй гурбадахи гол жэлдэ ...коллектив яһала амжалта туйлаа. Меха-... ороохо таряанай баян ургаса ...болзорто хуряажа абаа. Тиихэдэ ...ажа гүрэндэ тушааха байгша онойн-...тагайгаар гэхэ гү, али болзорһоо хэдэн ...үргээ. Мүн һүнэй шанаршье урдынхиһаа

...хэбэл, совхозой бүхы 49 һаалишадай ...рэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые дүр-...һан байха юм. Түрүү һаалишад Хан-...Ырма Маланова, Дарима Очиржапова ...эй тоосоогоор ажаллажа захалһаар

...нгэдэшье зарим тэды амжалта туйлаг-...шэлтэй түрүү хонишоднай, хурьга аба-... түлжүүлхэ, мүн нооһо ехээр хайшал-... түсэбөө жэншэдгүй дүүргэжэ шал-...бол, Пуржима Аюшиева, Хубисхал ...Баяр Цыбикмитов болон бусад жэл ...

...нэр бүхыдөө 37.690 центнер үбһэ, ... ногооной 268 тонно витаминтай ...байнабди. Тиихэдэ зеленко горитой-...Мүн һолоомон хүсэд хүрэхөөр суг-...хэгдэхэ юм. Иигээд байхадаа байгша ...үбэлжэлгэ яһала һайнаар үнгэрхөөр

...р бэлэдхэгдэһэндэ һанаагаа амарха ...Бүхы һүрэг малаа һайнаар ондо ...ымыень эрид дээшэлүүлхын тула бини ...хэлээ заабол шанаржуулан буйлуул-...дэлмэри ябуулагдана. Һаалиин фермэ-...цехүүд хүдэлгэгдэһөөр үнинэй. Һо-...рһоо хэршэжэ, талха таряанай зүйлтэй ...уралда дэбтээжэ, шанаржуулха хү-...шлөө эмхидхэгдэнхэй.

...ын халуун хаһа эхилээд байна. Бү-...уримтай гэхын аргагүй. Гэбэшье элн-...далнуудые дары усадхахые оролдоно-... үедэ малай гүүртэ, һаалиин фер- ... отарануудта ажаллаха хүнүүд ...ордонхой. Манай совхозой коллектив ... малшадай мэргэжэлтэдэй республика ...үүсхэлыень һайшаажа, уряадань ха-...шлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые ...һарануудта үнеэлэй һү шэмэ дээшэ-...эй шэгнүүрые ехээр нэмээхэһээ гадна, ...га олоор абажа, гарза хоролтогүй-...р бүхы хүсэеэ элсүүлхэ болонобди.

Д. ДОНДУПОВ,
...районой Аргатын совхозой директор.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

В. М. ЛУБСАНОВ

Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон. Владимир Молонович республика дотороо ажал хэрэгээрээ суурхаһаар үнинэй. Энэ нүхэр жэл бүри зуутанай зэргэдэ гарадаг, нооһо ехээр хайшалдаг байна. Тусхайлбал, суута хонишон байгша ондо хурьга абалгаараа зуутанай тоодо оролсоо һэн.

Энэ түрүү бригадада 1200 хонин даалгагданхай. Иигэжэ тэдэнэр томодхогдоһон отарын хонидые харууһалдаг юм. Үнгэрэгшэ малай үбэлжэлгые тус коллектив амжалтатай түгэсхөө, зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 100 хурьга абажа түлжүүлээ, толгой бүхэнһөөнь 3,93 килограмм нооһо хайшалжа тушаагаа. Иигэжэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи гол жэлэй түсэбтэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдөө.

Нүхэр Лубсановай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд Сэлэнгын районой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр энэ жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ зорилготой.

К. И. КАЛИНИНА

«Жилгражданстрой» трестын 1-дэхи СМУ-гай Т. В. Пахомовагай бригадада штукатурщэрдэгшээр хүдэлдэг юм. Тус бригада табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, абаһан уялгаяа жэл бүри амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана. Хүдэлмэреэ бригадна гуримаар эмхидхэһэнэй ашаар тус коллектив ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлжэ шадаа.

Республикымнай ниислэл Улаан-Үдэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ байрын гэрнүүд ба бусад объектнүүд олоор баригдажа, городоймнай түхэл шарайе шэмэглэнэ. Мэнэ һаяхан Октябрьска райондо 3-дахи техническэ училищиин шэнэ байшан эдэ үдэрнүүдтэ ашаглалгада оруулагдаба. Энэ гэрэй дотор ба гадар талын бүхы хүдэлмэриие дурсагдагша бригадын 23 хүдэлмэришэд сум хэжэ гараа.

Нүхэр Пахомовагай бригада арба һарынгаа даабариие болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэжэ, Октябриин һайндэрые угтаба.

Л. Г. НЕТЁСОВА

Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой дүршэлтэй һаалишан, Любовь Георгиевна оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бодото дээрэнь бэелүүлэлсэжэ ябана. Түрүү малшан табан жэлэй эхинһээ сагаан эдеэ элбэгжүүлхэ талаар яһала ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө тэрэ үнгэрһэн арбан һарын дүнгөөр даажа байһан үнеэн бүриһөө 1956 килограмм һү һаагаа.

Нёдондоной дүнгөөр нүхэр Нетесова үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2582 килограмм һү һааһан, тугал түлжүүлһэн байна. Иигэжэ һаалишан эхэнэр ажахы доторoo түрүүлжэ гараа бэлэй. Энэ туйлаһан амжалтаяа байгша ондо бүри арьбадхаха хүсэлэнтэй хүдэлжэ байна.

Иигээд мүнөө ноябрь һарын һүүл багаар үнеэдынь тугаллажа захалхань. Үбэлжэлгын эхинһээ хойшо даалгагдаһан малдаа үбһэ тэжээлыень буйлуулжа эдюулнэ, бүлеэн уһаар ундалуулна.

Любовь Георгиевна үнеэдээ саг соонь шэрээжэ, ороондо оруулдаг, һүүлдэнь тугаллахадань зүбөөр һаахые оролдодог.

С. Г. ОДБОЕВ

Түнхэнэй районой Саянай совхоздо Самбу Гармаевич адуушанаар хүдэлдэг юм. Тэрэ шэн зоригто ажалаараа табан жэлэй түрүүшүүлэй тоодо оронхой. Нүхэр Одбоевой даадаг коллективтэ 5 хүн 360 толгой адуун һүрэгые харууһална. Иимэ олон толгой моридые ойн бэлшээридэ харууһалха гээшэ нилээд хүндэхэншье, хүшэрхэншье хэрэг. Тэдэнэр хэды бэрхэшээлэй тохёолдоошье һаань, адуунайнгаа түл түрэсые гээлтэ хоролтодо оруулангүй, тобир тарганаар харууһална.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр энэ бригада түл абаха түсэбөө амжалтатай бэелүүлээ һэн. Эдэнэр байгшашье ондо урдаа табиһан зорилгоёо гүйсэд дүүргэхэ арга боломжотой. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй үнгэрһэн арбан һара соо коллектив зуун гүүн бүриһөө 94 унага абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Иигэжэ адуушад түл абаха социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлбэ.

Мүнөө эхилээд байһан малай үбэлжэлгэдэ эдэ адуушад һайнаар бэлдээ.

БАРИЛГАШАН НЭРЭЭРЭЭ ОМОГОРХОНОБ

Агууехэ Октябриин социалис революциин илан мандаһаар 66 жэлэй ойе манай ороной бүхы ажалшад эрхим үндэр бүтээсэтэй ажалаараа угтажа байна. Республикымнай түб — Улаан-Үдэмнай жэл үнгэрхэ бүри хүгжэн һалбарна, шэнэ шэнэ байшан гэрнүүд олоор баригдана. Түрэл хотынгоо иигэжэ түхэл шэнжые хубилган пайжарха хэрэгтэ бидэнэи, барилгашадай, хубита бии. Тэрэнэй саашанхи хүгжэлтые бидэнэр түргэдхэнэбди гэжэ һанахада урмашахаар байдаг.

1970 ондо «Жилгражданстрой» трестын 4-дэхи СМУ-гай дэргэдэ барилгашадай багахан бригада байгуулагдаа бэлэй. Залуу барилгашан Александр Потанин тус бригадын хүтэлбэрилэгшөөр томилогдожо, хүдэр шамбай ажалша бүхэриг хүбүүдһээ бүридэһэн бүлэгэй ажал хүдэлмэришье бусалаа һэн. 1979 ондо би бригадын гэшүүн боложо ерэһэн хүм. Тэрэ үедэ бригададамнай һурган хүмүүжүүлэгшэнэр олон һэн. Дайнай ба ажалай ветеран Александр Терентьевич Лютов, Евгений Иннокентьевич Пастухов гэгшэд һаяа ажалай амта танижа ябаһан залуу барилгашадта анхаралаа ехээр хандуулан, хододоо туһаламжа үзүүлхые оролдодог бэлэй. Аха нүхэдэймнай захяа заабаринууд бидэндэ, бултандамнай һургаал боложо үгөө.

Бригадымнай гэшүүдэй олонхинь залуушуул юм. Ушар иимэһээ 1981 ондо манай бригада комсомол-залуушуулай нэрэтэй болоо һэн. Эндэмнай эдэбхитэй бэрхэ комсомолшууд олон. Тэдэнэй дундаһаа комсомолой организациин секретарь Сергей Даржаев, комсомол-залуушуулай бригадын комсорг Буянто Цыбикжапов, Виктор Бадмаев болон бусадые дурдахаар. Комсомолшуудай жэшээ болохооршье хүнүүд байха. Партиин гэшүүндэ кандидадууд, райсоведэй депутат Николай Илькин, Николай Лумбуцыренов, Михаил Корнилов, мүн энэ жэлдэ партиин гэшүүн болоһон Буянто Цыбикжапов гэгшэд залуу нүхэдтөө анхаралаа ходо хандуулдаг. Эдэнэр эрдэм мэдэсэеэ ходо дээшэлүүлхые оролдожо байдаг. Жэшээнь, Миша Корнилов багшанарай институт дүүргээд, мүнөө технологическа институтда заочноор һурана. Виктор Бадмаев Буянто Цыбикжапов хоёр мүн лэ Зүүн Сибириин технологическа институдай 2-дохи курсын студентнэр юм.

Иигэжэ эбтэй зэтэй бүлэ болон хүдэлжэ ябахадамнай, ажал хэрэгнайшье урагшатай ябадаг. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада бидэнэр олон тоото гэр байрануудые, байшангуудые бодхоолсообди. Тэдэнэй тоодо Октябрьска районой 49-дэхи һургуули, Борсоевой үйлсэдэхи шэнэ магазинууд болон бусад болоно. Мүнөө бригадымнай нэгэ звено ПТУ-гай байшан дээрэ, нүгөөдэнь — 41-дэхи кварталда оршодог «Главбурятстрой» нэгэдэлэй хамтын байра барина, харин бидэнэр Железнодорожно райондо АТС бодхоолсонобди.

Н. ПЬЯНКОВ,
«Жилгражданстрой» трестын 4-дэхи СМУ-гай барилгашан.

УРГАН ҺАЛБАРНАЛ ТОСХОМНАЙ

СССР-эй Үндэһэн Хуули дотор иигэжэ бэшээтэй байдаг: **«Нютагуудай арадай депутадуудай Соведүүд... газар эдлэхэ, байгаали сахин хамгаалха, барилга хэхэ, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ, хүн зоной социально-соёлой, ажаһуудалай ба бусад хэрэглэмжыень хангаха асуудалнуудаар эдэнэй ажал ябуулгые зохилдуулан хүтэлбэрилдэг, хинадаг».** Эдэ эрилтэнүүдэй ёһоор сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүд олон шухала асуудалнуудые шиидхэдэг байха юм. Үндэһэн хууляар олгогдоһон эрхэ түлөөлэлгэеэ хэрэглэн, манай поселково Соведэй гүйсэдком нютагайнгаа экономическа болон социальна хүгжэлтын асуудалнуудта горитой анхарал хандуулдаг гээшэ.

Соведэймнай ажалшад түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн һайндэрые угтуулан, һуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар Мухар-Шэбэрэй болон Зэдын районуудай ажалшадай гаргаһан үүсхэлые халуунаар дэмжээ бэлэй. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые нютагайнгаа зоной хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, саашадаа бэелүүлхэ зорилгоёо хараалһан байгаабди. Тиихэдээ һуурин тосхонуудта барилга үргэнөөр хэхэ, үйлсэ гудамжануудаа ариг сэбэр болгохо, палисаднигууд болон хашаа хорёонуудаа заһабарилха, үйлсэнүүдээ ногоорууулха гэхэ мэтэ олон янзын хүдэлмэри хэхэ түсэб табяад, бэелүүлжэ эхилһэн бэлэйбди. Нэн түрүүн тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ямар юумэ, хэды саг соо хэхэб гэжэ поссоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ тодорхойлогдоо һэн. Тосхоной хүн зон ехэ багагүй үйлсэнүүдээ сэбэрлэжэ, ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ хабаалуулагдаа. Тиигэжэ республикынгаа 60 жэлэй ойн һайндэр болотор гол түлэб хүдэлмэреэ хэжэ урдиһэн байнабди.

Байгша ондо тосхондомнай ехэ барилга хэгдээ. Тодорхойлон хэлэбэл, 80 байратай ууралаар дулаасуулагдадаг гэр, 420 һурагшадай багтаха СПТУ-гай хамтын байра, хоёр-хоёр байратай 3 гэр ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэшэлэн республикынгаа ойн баярай һайндэрэй урда тээхэнэ шэнэ сэсэрлиг түхеэржэ дүүргэбэбди. Тэрээн соомнай Соведэй депутадууд, пенсионернүүд, һургуулиин һурагшадай, организацинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр олон модод һуулгагдаа. Бүхыдөө 3 мянга шахуу модон тосхоной үйлсэнүүдтэ һуулгагдажа, ногооруулагдаба гээшэ.

С. ДЕНИСЕНКО,
Улаан-Үдын районой Иволгын поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Зэдын районой түб — Петропавловка тосхондо бодхоогдоһон соёлой шэнэ байшан.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МОСКВА. Кремлиин Съездүүдэй ордон.

ТАСС-ай фотохронико.

УЛААХАН МУШЭДЭЙ ЯЛАБХЯАН РЕПОР…

Улаан-Үдын 49-дэхи һургуулиин 2-дохи «Е», 3-дахи «В», 3-дахи «Г» классуудай һурагшад Агууехэ Октябриин Социалис революциин 66-дахи ойн хүндэлэлдэ зорюулан, һайндэрэй утренник эмхидхэбэ. Эдэ классуудай багшанар И. Г. Асташова, Л. Г. Петрухина гэгшэд дайнай болон ажалай ветерануудые уриһан байна. Социалис Ажалай Герой. РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша, РСФСР-эй Арадай гэгээрэлэй отличник Цокто Номтоевич Номтоев, дайнай болон ажалай ветеран, прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэгшэ, Александр Невскиин ордента Константин Петрович Кузнецов гэгшэд һурагшадай айлшад боложо ерэбэ.

Л. Г. Петрухина һайндэрые нээжэ, үгытэй хамаг ангинуудта зол жаргалай улаахан мушэдые сасарган мандаһан Агууехэ Октябриин хубисхалай удха шанар тухай һонирхолтойгоор, уран гоёор хөөрэжэ үгэбэ. Багшынгаа хөөрөөе батадхан дэмжэжэ, бүлэг һурагшад революци тухай шүлэгүүдые ханхинаса уншаба:

Түбн дэлхэйе доһолгоһон
Түерсэ нэрьеһэн революци
Үбдэг дээрээ унаһан
Үбгэн эсэгэнэрыемнай
бодхоогоо..

Магнитофоной миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн «Смело, товарищи, в ногу» гэжэ дуунай һүрөөтэй һайхан аялга зэдэлшэбэ. Зарим үхибүүд аялгыень дэмжэн дуулалсана. Дүүрэхэлээрнь. һайндэрэй программые хүтэлжэ байһан багша тус дуунай бии болоһон түүхые һонирхомоор хөөрэжэ үгөө.

Ульянов Володиин дүрэтэй
Улаахан мүшэдэй
ялабхяан,
Улаан тугай шэгшэдэһэн
Улаахан галстугай
ялабхяан —
Асари жаргал асарһан
Агуу Октябрьһаа эхитэй,—

октябрятанууд болон пионернүүд иимэ дуунай аялгые гарган, хонгёо хурса хоолойгоор хангюурдажа байхадаа, үнэхөөрөөшье, Ленин багшын ашанар. Агуу Октябриин үрэ байһанаа хүсэд мэдэрэншьегүй байжа болоо Зүгөөр айлшад боложо ерэһэн ветеранууд тэдэнэй эдирхэн шарайе харахадаа, өөһэдынгөө бага наһые һанан, юунэй түлөө залуу наһаа үгэһэнөө, юунэй түлөө тэмсэһэнээ, бүхы тэмсэлэйнгээ хии талаар хоороогүйе зүрхэндөө мэдэрэн баясана хэбэртэй.

Удаань айлшадта үгэ үгтэхэ болобо. Хорёодхон наһандаа хөротон дайсанние бута сохилсон, дайшалхы олон орден болон медальда хүртэжэ, бэе мэндэ нютагаа бусажа ерээд, наһанай амаралтын хаһын ерэбэшье, ажалшадай зэргэдэ ябаһан зандаа үлэһэн К. П. Кузнецов түрүүлэн үгэ абаба. Дайшалхы зам тухайдаа, хамта ябаһан хани нүхэд тухайдаа сэдьхэл зүрхөө хүдэлгэн, ветеран үхибүүдтэ хөөрэжэ, хани халуунаар альга ташуулһан байна. Дүрбэн удаа хүндөөр шархатаһан ветеран олон городуудые сүлөөлэлсөө. Мүн Варшавые харатан дайсанай һабарһаа сүлөөлэлсэхэ хубитай байгаа.

— Танай командалдаг байһан тагнуулшад сооһоо хэн эгээл зоригтой байгааб? — гэжэ хүбүүхэн асууба.

—Дайнда ябаһан нүхэд соомни аймхай тулюур хүн дайралдаагүй юм, — гэжэ Константин Петрович харюусаба. — Харин тагнуулшад гээшэ эгээл зоригтой, эгээл шумууһан хүбүүд байха ёһотой юм..

Эдирхэн залуу наһанһаа соёлой хубисхалда эдэбхитэйгээр хабаадаһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ Дайнай жэлнүүдтэ комиссар ябаһан, дайшалхы болон ажалай олон тоото шагналтай Ц. Н. Номтоевто үгын үгтэхэдэ, үхибүүд нэрьемэ халуун альга ташалгаар үг-

ЭРМЭЛЗЭЛ ТҮГЭСӨӨР ХҮДЭЛХЭБДИ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66-дахи жэлэй ойе зохёохы ажалай үнэтэ бэлэгүүдээр угтаха гээшэ бүгэдэ уран бэлигтэнэй түбхын түрүүнэй уялга байһаниинь арсашагүй. Бидэ, Буряадай гүрэнэй Ленинэй ордента оперо болон баледэй академическэ театрай залуу дуушад, жабхаланта энэ һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө оролдожо. нилээд ехэ бэлдэлгэ хээбди. Тодорхойлбол, республикынгаа ажалшадта зорюулагдаһан һайндэрэй ехэ концертые бэлдэлгэдэ театраймнай залуушуул тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тиихэдэ Миланай Ла Скала театрай стажёрнууд — дуушадай «Вердиин аялганууд» гэжэ уласхоорондын конкурсын лауреат Галина Шойдагбаева, дуушадай бүхэсоюзна М. Глинкын нэрэмжэтэ конкурсын лауреат Вячеслав Бальжинимаев гэгшэд һайндэрые угтуулан, тусхай концерт үгэжэ, хотынгоо дуунда дуратайшуулые баясуулаа. Бусад дуушаднай энэ үедэ урдань гүйсэдхэһэн партинуудаа һэльбэн шэнэлхэ зуураа, театрайнгаа ээлжээтэ сезоной репертуарта оролсоһон шэнэ оперонуудта хабаадалсахаар бэлэдхэл хэжэ байгаа.

Нүхэдтөө суг бишье Агуу Октябриин һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахые оролдообэзэб. Эрхүү хотодо үнгэрһэн зунай ехэ гастрольнуудай үедэ Дж. Пуччиниин «Чио-Чио-Сан», А. Бородинай «Игорь тайжа» мэтын классическа оперонуудта харюусалгата партинуудые гүйсэдхэһэн байгааб. Эдэ партинууд дээрээ мүнөө театрай шэнэ сезоной эхилээд байха үедэ, үсэдөөр хүдэлжэ, улам саашадань хүгжөөхые эрмэлзэнэб.

Республикынгаа 66 жэлэй ойдо зорюулжа, Буряадаймнай мэдээжэ композитор Бау Базарович Ямпилов «Үхэлһөө хүсэтэй» гэһэн оперын хүгжэмые найруулаа гээшэ һааб даа. Мүнөө жэлэймнай сезоной энэ опероор нээгдэһэниинь ушартай гэжэ һанагдана. Хүгжэмэй талаар онсо һайхан энэ оперын гол нюур Янжимын партиие гүйсэдхэдэг болоһондоо би урма баяртайб. Үсэгэлдэршье үнгэрһэн зүжэгтөө Янжимаяа ямаршьеб нэгэ танил бэшэ, баяр омогорхолой гэхэ гү, мэдэрэлтэйгээр дуулажа байһанаа ойлгооб..

..Үхибүүн ябахаһаа хойшо дуу дуулаха дуратай агша һэм. 1971 ондо Хориин дунда һургуулиие дүүргэжэ гараад, Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищида һурахаа ороо бэлэйб. Золни болоходоо, Буряадай АССР-эй габьяата артист Клим Карпович Миткиновэй класста тудаа һэм. Өөрөө бэлигтэй дуушан тула тэрэ миниишье наһанайнгаа мэргэжэл олохо хэрэгтэ бага бэшэхэнээр туһалһан юм. Дүрбэн жэлэй туршада түрэл хотынгоо хүгжэмэй училищида һуража, тэрэнээ «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэхэдэм, республикымнай Соёлой министерство Ленинградай консерваторидо һурахаар зууршалаа бэлэй.

Ленинград.. Революциин үлгы хото.

Табан жэлэй туршада Ленинградай үргэн гудамжануудаар алхалһанаа, суута театрнуудайнь зүжэг бүхэниие шахуу алдангүй хараһанаа, байһаар байтараа, түрэл нютагаа һанажа, тон ехээр гунигладагаа мартаха аалби? Үгы ёһотойб даа. Харин тэндэ һургаһан багшанараа бүхы наһаараа һайн һайхан үгэнүүдээр дурдажа ябахаб гэжэ һанадагби. Намайе класстаа абажа, табан жэлэй туршада һургаһан, дуушанай дэмбэрэлтэ замда гаргажа заяаһан РСФСР-эй арадай артистка Татьяна Николаевна Лавровада, камерна классаар заадаг байһан Татьяна Николаевна Мелентьевада, оперно классаймни багша Исай Михайлович Теслер гэгшэдэ зүрхэнэй баярые хүргэн ябагшаб.

1981 ондо консерваториёо мүн лэ «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргээд, түрэл хотодоо бусажа ерээ бэлэйб. Үшөө 4-дэхи курсда һуража байха үедэмни оперо болон баледэй театрай хүтэлбэрилэгшэд уряалай саарһа Ленинград эльгээһэн байгаа бшуу. Эндэ хүрэжэ ерэмсээрнь, намда П. И. Чайковскиин «Евгений Онегиндэ» Татьянын парти даалгагдаа һэн. Театрай хүтэлбэрилэгшэдэй намда, залуу дуушанда, иимэ ехэ этигэл найдабаритайгаар хандаһандань хэды ехээр баясаабиб! Тиин энэ һайхан найдабарииень заабол харюулхаб гэжэ һанаандаа шиидэһэн хүм. Тэрэл оной ноябрь һарада «Евгений Онегинэй» премьерэ боложо, Татьянын партиие гүйсэдхэһэн би харагшадай халуун альга ташалгаар баясаха золтой байгаа һэм. Һүүлээрнь Ж. Оффенбахай «Хүхэ һахалда» хоёр партиие зэргэ бэлдээб. Тэрэнэй удаа А. Бородинай «Игорь тайжада» хабаадалсагдаа. Тэрэшэлэн багаханууд партинуудые элдэб зүжэгүүдтэ гүйсэдхэһөөр байтарни, 1982—1983 онуудай шэнэ сезон хүрэжэ ерээ һэн.

Дж. Пуччиниин «Чио-Чио-Санай» гол партиие премьерэдэнь дуулаха болоһондоо түрүүн этигээгүйб. Юуб гэхэдэ, сопрано хоолойтой дүрбэн гүйсэдхэгшэд энэ партиие бэлдэһэн байгаабди. Теэд уданшьегүй премьерын үдэшэ боложо, Чио-Чио-Санай партиие сугларагшадай һонорто дурадхаа бэлэйб. Тиихэдээ харагшадай һайн сэгнэлтэдэ хүртэбэшье, энэ партияа саашадань хүгжөөжэ, мүлихэ тухайгаа шэбшээ һэм. Бүхэдэлхэйн оперно классикада эгээл хүндэ гэжэ тоологдодог энэ парти сэдьхэлдэмни юуншьеб тон дүтөөр һанагдадаг юм даа.

Түрэл арадайнгаа аялга дуунуудта эльгэлэн дурладаг һэн тула, нютагайнгаа композиторнуудай бэшэһэн дуунуудые, оперонуудта партинуудые тон дуратайгаар гүйсэдхэгшэб. Илангаяа А. Андреевэй, Б. Цырендашиевай, Э. Ирдынеевэй зохёоһон дуунуудые дуулаха дуратайб.

Мүнөө би Ш. Гуногой «Фауст» гэһэн оперодо Маргаритын харюусалгата партиие бэлдэжэ байнхайб.

Виктория БАЗАРОВА,
Буряадай гүрэнэй Ленинэй ордента оперо болон баледэй академическэ театрай дуушан.

УРАН ЗОХЕОЛШЫН ДЭБТЭРҺЭЭ

ҮРЭЖЭЛТЭЙ ҮЛЬДЭРГЫН ТАЛАДА

ХУРА бороо элбэгтэй зун боложо, Үльдэргэ нютагай үрэжэлтэй газарһаа бүхы юумэн: үбһэ тарян, огородой эдеэн — бултадаа үндэр ургасаараа ажалша зэдэз баярлуулба.

«Үбһэ тарянай иимэ үндэр ургаса һая наашын үзэгдөөгүй гээшэ һэн. Мүнөө жэлнай оролдосотой ажалай аша үрөөр, газарай хэшэгээр ажалша манаа баярлуулба, колхоз нютагыемнай суурхуулба гээшэл даа. Тэнгэри байгаали тэнсүүлхэ гэжэ арадай хэлсэдэг ёһоор, сэлмэг нарата ута намар боложо, баян ургасая сүм хуояажархибабди», — гэжэ нютагай үндэр наһатан бултадаа баяртай омог шарайгаар мэһалзан хөөрэнэ.

Хожомой хонгор намар ямаршье гоёб даа. Шэнэһэн тайга, хуһан, уляаһан алтаран шарлаад, гал улаан хүбөө хязаараа толорно. Тала гол олон һүринүүдээрээ аржына. Хаанашье баян намар, габшагай ажалай мүр сараа сэдьхэл баярлуулан ажаглагдана.

Колхозой ахалагша агроном Базардара Дондокович Цырендоржиев олон жэлдэ хүдэлхэ зуураа элдэб ургасын шарай хаража, урмаа хухарһаншье, баярлаһаншье хүн байха. Ямаршье жэлдэ зоригоо нэгэшье хухаржа, гараа һуладхаагүй, улам шангаар хүдэлхые оролдодог, эмхидхэн ударидадаг, газартаа, нүхэдтөө бата найдадаг ябаа.

Үндэр ургаса ургуулжа, оруулжа хүхиһэн ахалагша агрономой шара «Москвичта» һуунхай, тарянай газараар гүйлгэлдэбэбди. Нарата һайхан намарай гоё үдэр. Үльдэргын үрэжэлтэй тала урда урданайхиһаа гоёор харагдана. «Һамгадай наран», «Шара набшын халуун», «Ангир шара намар», «Алтан намар» гэһэн арадай удхатай үгэнүүд һанаанда ороно. Энэ ажалай мүрөөр аяншалга намда холын бодол түрүүлнэ: хажуудам һуугша залуу шираг, дүршэлтэй агрономойнгоо үхибүүн, һурагша ябахада, би— залуу багша эмээл моринда мордоод, өөрынь эсэгын шэн нягта ажалаар урмашан, энэ газараар ябагша бэлэйб. Тиихэ сагта байгаали мэдэлдээ абанги шэнги байгша гээшэ һэн ха. Мүнөө хүн байгаалиин ёһые һанаһан соогоо хэрэглэн хүтэлжэ байһаар харагдана. Хэды олон хүсэтэ техникэ, машина, ханааб, хүүргэ, барилга, түхеэрэлгэ угтана гээшэб! Базардара Дондокович хүхюу хөөрөөгөө үргэлжэлнэ:

— Зумнай түрүүшээр бороотой хүйтэн байжа, тарянай ургаса арбаад хоногоор гээгдэһэн юм гээшэ. Һүүл тээшээ шанга нарата үдэрнүүд элбэг байжа, сентябрь гаратар хюруу унаагүй аад, газарһаа гараһан юумэмнай бултадаа эдеэшээ бшуу. Хюрууда шэрбүүлээгүй хадаа тарянай шанар эрхим һайн байна. Һайн элдүүритэй, үтэгжүүлһэн газарнуудай «шэдэлүүлээл» даа. Дундатаһаа гектар бүриһөө 24 центнер, Бага-Хүндыһөө 20 центнер шэниисэ хуряаггаабди. Иимэрхүү газарнууд олон ааб даа. Үнэндөө хорёод хоногоор гээгдэжэ, таряа хуряалгада оробошье, мүнөө жэлэйнгээ байдалаар богонихон лэ саг соо эмхитэйгээр, шанартайгаар таряа хуряалгаяа дүүргэбэ гээшэбди. Гектар бүхэнһөө 10 центнер ургаса хуряаха түсэбтэй аад, 14 центнер хуряабабди. 40 гаран мянган центнер тарян газаа ороод байна.

— Базардара Дондокович, хуряалгынгаа түрүүшүүл тухай хөөрыт.

— Түрүүшүүл олон ааб даа. Бултадаал шадабарияа харуулаа. Үдэр һүниие мэдэнгүй оролдоо гээшэл даа. Хуряалгаар Бурлаков 6 мянга гаран центнер таряа хуряажа, түрүү һуури эзэлбэ, Үнгэрэгшэ жэлдэ таряа хуряалгаар колхозойнгоо, аймагайнгаа чемпион болоһон юм. Тэрэ һууриия алдабагүйл даа. Тэрэнэй удаа Лобов, Терентьев, Цыбжитов гэгшэд һубарина.

— Таряа шэрэлгээр автомашинын жолоошод соо хэд шалгараа б?

— Эндэмнай баһал ехэ урилдаан болоо. Хуряалга шадар мүрысөөгүй ажалшад үгы байгаа. Өөһэдымнайшье, Улаан-Үдэһөө ерэһэншье жолоошод булта һайнаар хүдэлөө. Тэдээн соо долоон мянга гаран центнер таряа шэрэһэн Грехов. Цыремпилов гэгшэд шалгаржа гараа.

— Хэдыдээ энэ һолоомоёо һурилжэрхёо гээшэбта?

—Москвитин, Найданов, Климов, Кузьмин, Бурлаков гэгшэд тракторнуудаараа һолоомо таталгада, һурилэлгэдэ ябаа. Тэдэмнай хүндэ гартай хүбүүд ааб даа. Хойноһоонь хүбүүд хорёолжо ябана.

— Та, агроном, ерэхэ жэлэйнгээ үндэр ургаса тухай мартаагүй, паар хахалуулаа, хүрэнгэ хаагаа хүн бэээт?

— Мартажа яажа болохо гээшэб? 1600 гектар паар бэлдэхэ түсэбтэй аад, тэрэнээ үлүүлэн саг сооньдүүргээ һэмди. Бултыень хоёр дахин хахалаад, дискээр элдээд орхёобди. Арбан мянган тонно шэбхэ гаргажа тараагаабди. «Сельхозхимия» гэжэ һайн эмхи бии болоо агша. Тэндэһээ 5 автомашина эльгээжэ туһалаа. Хаагдаха хүрэнгын ехэнхинь хаагдаа. Хүрэнгэшье хуу хаагдаха даа.

— Хойто жэл баһал үндэр ургасаараа суурхаха ха юмта?

— Бидэ хэхэ юумэеэ хэхэбди. Сагай уларилһаа баһал бололсохо гүб даа, — гээд, тэрэм тэнгэри өөдэ хараад абана.

— Энэ хүр һолоомоёо монсогойлжо, ябталжа байна гүт?

— Зургаан мянга гаран центнер хүр һолоомын һуринууд байгаа. Тэрэнээ үһанай аюулда дайрагдаһан зүүн совхозуудта үгэһыемнай абаашажа байна, — гэжэ нүхэрни хэлэбэ.

Иимэ таһаралтагүйгөөр хөөрэлдэһөөр, Үльдэргын үргэн тала дайдаар гүйлгэлдөөбди. Тарянай хуряагдаһан, малай хоолоор элбэг үзүүртэ хонид, үхэрнүүд оронхой, атарлажа ябанад. Баян тэнюун намар гээшэмнай ямар гоёб даа!

Бүхы техникэ түхеэрэлгэтэй тарянай шэнэ тоог хүрэжэ ерэбэбди. Тэндэ орооһон ехэ, олон хүн забдагүй хүдэлжэ байна. Ажалыень харан һонирхоо, урмашаабди. Үрэжэлтэй. Үльдэргын аглаг арюун агаараар амилжа, баян нугын үбһэ тарянай хуряалгын амжалтые нюдөөрөө хаража, ажалша зэдтэйнь хөөрэлдэжэ ябаһанай һүүлдэ колхозой түрүүлэгшэдэ орожо уулзаабди.

Түрүүлэгшэ Цырендоржо Цыбикжапович Доржиев — даруу зачтай хүн, аажам зохидхоноор хөөрэнэ:

— Түрүүшээр нилээд бэрхэтэй хуряалга байбашье, ургаһан юумэеэ эмхитэйгээр хуряажа абаабди. Малай тэжээл бэлдэхэ түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. Хотымнай шеф, дунда һургуулиимнай һурагшад туһалаа. Республикымнай ойн баярай жэл байгаа ха юм даа. Шанга һайнаар хүдэлөөгүй һаа, аргагүй зун байгаа, — гээд, таряа хуряалга тухай олон юумэ хэлэнгүй, харин малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ шэнэ зорилгонууд дээрэ тогтон хөөрэбэ. — Малай тэжээл һайн абаа хадаа һү ехые һааха, малаа таргалуулха ёһотойбди. Дархашуулнай малшадай үбэлэй байрануудые дээрэ ажаллана. Нүхэр Юрий Владимирович Андроповой Мэдүүлгэ зониие омогорхуулан урмашуулаа. КПСС-эй ЦК-гай Октябриин 66-дахи ойдо зорюулһан уряанууд улам һайнаар хүдэлхөөр үндэр мэдэрэл түрүүлэнхэй, бүхы ажэлшаднай ажалдаа шармайн хүдэлжэ байна...

Үрэжэлтэй Үльдэргын тала дайда, үбһэ тарянһаа шоморонхой, ажалшадынь амбаар дүүрэн таряатай, хорёо дүүрэн малдаа хүрэхэ тэжээлтэй, улам ехэ амжалта түйлахаар ажаллажа байнад.

Цокто НОМТОЕВ.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН БАЯРТА ОЙЕ ҺАЙНДЭРЛЭНЭ

СОФИ. Агуухэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Болгариин ниислэл хотын олониитын баярай суглаан эндэ болобо. БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков, БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Филипов тэрээндэ хабаадалсаһан байгаа.

БКП-гэй ЦК-гай секретарь С. Михайлов суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Агуухэ Октябрь дэлхэйе революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгалгада, хүдэлмэришэд болон тарияашадай дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэниие байгуулгада эхи табяа гэжэ тэмдэглэбэ. Октябриин илалта хадаа ленинскэ теориин, ангиин тэмсэлэй стратегиин ба тактикын толотомо илалта болоно. Мүнөө Ленинэй сургаал һургаал КПСС-эй, бусад аха дүү Коммунис партинуудай олон янзын ажал ябуулгаар хүгжөөгдэжэ, баяжуулагдажа байна.

Мүнөө дэлхэйн социалис байгуулалта хадаа дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын гол түшэг тулгуури болоно. Гэбэшье империализм, нэн түрүүн американ империализм аллаһан түүхэтэ үүсхэлээ тэхэрюулхэ этигэл найдалаа үшөөл бараагүй байһаар. Дайн дажарые жүрөөдэһэн, хүн түрэлтэниие үзэн ядаһан хархис политикые буруушаажа, Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронууд шахардуу шанга байдалые һуларуулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха, али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбооe хүгжөөхэ хараа шэглэл бэелүүлнэ. СССР-эй олон тоото эб найрамдалта үүсхэлнүүдтэ, Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй Прагада баталан абаһан Политическэ деклараци дотор, социалис оронуудай партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай хамтын мэдүүлгэ соо энэ хараа шэглэлынь батадхагданхай гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

ПРАГА. Агуухэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Чехословакиин ниислэл хотодохи Ольшанска хүүр дээрэ Прагые сүлөөлһэн совет сэрэгшэдтэ бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ веногууд табигдаа. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй президент Г. Гусак болон республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд энэ ёһололдо хабаадалсаһан байгаа.

• • •

Братиславадахи Славин гэжэ гүбээ дээрэ совет сүлөөлэгшэ-сэрэгшэдтэ бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ мүн лэ веногуудые табиба. КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь И. Ленарт болон республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд энэ ёһололдо хабаадаа.

ДЕЛИ. «Улаан Октябрине амаршалнабди» — гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг Индиин Коммунис партиин Национальна Соведэй түбэй орган болохо «Ньюэйдж» газетэдэ толилогдобо. Агуухэ Октябриин социалис революци хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эрид эрьелтын шата болоһон, шэнэ обществын мүндэлэн түрэлгые соносхоһон байгаа гэжэ газетэ бэшэнэ.

Элдэб асуудалнуудаар элитэ ехэ амжалтануудые түйлаһан СССР хүсэн түгэс гүрэн, дарлагдаһан арадуудта замыень заагша болоо.

Түрүүшынгээ үдэрһөө хойшо Совет гүрэн дайнай уршаг түбэгтэ эсэргүүсэн тэмсэнэ. США-гай империализмын дэлхэйе ядерна дайнай аюул руу түлхихые һэдэхэдэнь, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, зэбэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, амгалан ёһоор зэргэ оршон һууха талаар шэглүүлэгдэһэн үүсхэлнүүдые СССР гаргана. Эдэ дурадхалнуудынь бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэ этигэл найдал түрүүлнэ, ядерна дайе үүдхэгшэдтэ эсэргүү тэмсэлыень улам эдэбхижүүлхэ арга олгоно.

ПЕКИН. Агуухэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойтой дашарамдуулан, гадаадын оронуудтай хани барисаа тогтоолгын Хитадай арадай бүлгэмэй (КНОДЗ) түрүүлэгшэ Ван Биннань, Хитад-совет хани барисаанай бүлгэмэй (ОКСД) хүтэлбэри уулзалга хэһэй, кино харалгые эмхидхэһэн байгаа. КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Цянь Цичэнь, Пекинэй олониитын түлөөлэгшэд уулзалгада хабаадаһан байгаа. Агуухэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Хитадай мэдээжэ уран зохёолшо Чжоу Эрфу бүлгэмүүдэй үмэнэһөө совет арадые амаршалаад, саашадаа ехэ амжалтануудые түйлахыень тэдэнэртэ хүсэбэ. СССР-һээ КНР-тэ байдаг элшэн сайд И. С. Щербаков харюугай үгэ хэлээ.

МАНАГУА. Агуухэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олониитын баярай суглаан Никарагуагай ниислэл хотодо болобо. Политическэ партинуудай, профсоюзуудай, социалис оронуудтай хани барисаа тогтоолгын Никарагуагай нэгэдэлэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаба.

Национальна сүлөөрэлгын сандинис фронтын үмэнэһөө СФНО-гой хүтэлбэриин гэшүүн Дора Мария Тельес КПСС-ые, СССР-эй правительство болон арад зониие амаршалһан байна. Октябриин революци манай зуун жэлэй асари ехэ үйлэ хэрэг болоо. Россин пролетариадай илалта дэлхэйе үндэһөөрнь хубилгаа, национальна сүлөөрэлгэ тээшэ дэлхэйн бүхы арадуудта харгы замыень заажа үгөө гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Агуухэ Октябриин ойдо зорюулагдаһан СССР-эй фильмүүдэй недели Манагуада эхилбэ.

ИЗРАИЛИИН БУЛИМТАРАГШАДАЙ ХАРАТА ХЭРЭГҮҮД

БЕЙРУТ. Тир хотодохи булимтарагшадай захиргаанай байшан соо ноябриин 4-дэ болоһон тэһэрэлгын түлөө үһөө хорёо абахын тула Израилиин булимтарагшад Ливанай амгалан тайбан хүн зониие хашажа харшалжа байна.

Булимтарагшадай дарлалта мүлжэлгэ доро байһан Ливанай бүхы урда хуби ороной бусад хубиһаа таһалагданхай. Тиртэ, оршон тойронхи нютагуудта гурбан үдэрэй комендантска час соносхогдоһон байгаа. Хаа хаанагүй хүн зониие нэгжэжэ, барижа хаана. Израилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самоледууд Бейрут хотоһоо зүүгээрхи хадата районуудта добтолжо, Алей, Бхамдун, Софар хотонуудые зэрлиг муухайгаар бомбодобо. Эдэ добтолгонуудай үедэ хүн зон олоор алуулһан, шархатуулагдаһан байгаа.

Ливанай Компарти мэдүүлгэ хэхэдээ, Израилиин сэрэгэйхидэй зэрлиг муухай ябуулгануудые эрид буруушааба.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96. приемная—2.54—54. зам. редактора—2 68-08 зам редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-22 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58. культуры и школ—2-60-21. 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2,54-93. писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Н-04683. Заказ № 257. Индекс 04649.